

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 24-25 • Perjantaina 16. kesäkuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijoella

kulleroita katsellen,
käen kukuntaa
kuunnellen

Kurkijokelaisen lukijamatka Kurkijoelle 8.-11. kesäkuuta oli kaikin puolin onnistunut. Ensikertalaiset saivat mitä ilmeisimmin matkalta enemmän, kuin mitä olivat uskaltaneet toivoa. Myös useammin Kurkijoella käyneet tuntuivat tyytyväisiltä voidessaan jälleen kerran tuntea entisen kotiseutunsa maankamاران jalkojensa alla.

Vaikka matkaan oli varattu aikaa lähes neljä vuorokautta, matkustamisen vietyä kaksi kokonaista päivää jäi perillä oloon loput kaksi päivää. Ensimmäisen perillä olo päivän olimme varanneet yhteiseen kuntakierrokseen Kurkijoella.

Aluksi kokoonnuimme kirkonmäelle, jossa lauloimme kaksi säkeistöä suvivirrestä ja veimme muistomerkeille kesäkukkapurkit. Nöyränä toiveenamme on, että ne saisivat olla paikoillaan ja sade niitä kaste-

Keskimmäisellä hautausmaalla kukat istutti ja siemenet kylvi kolmikko Pirkko Riikonen (vas.), Leena Virtanen ja Maija Inki.

lisi, jolloin ne tuuhenisivat ja kukkisivat iloisesti koko kesän. Odotamme, että saamme lukea myöhemmin Kurkijoella käyvien matkalaisten raportteja siitä, miten kukkamme jaksavat.

Latun Viljo sai järjestet-

tyä viimeisimmän muistomerkin, johon on kaiverrettu sankarivainajien nimet, ympäristön ruohon leikkuun. Sunnuntaina pois lähtiessämme näky oli mieltä lämmittävä. Suurkiitos Viljolle. Hän ei pystynyt kui-

tenkaan huolehtimaan siitä, että ruoho tulisi myöhemmin leikatuksi. Täytyy yrittää hoitaa asiaa jotenkin.

Kirkonmäeltä bussimme lähti Lahdenpohjaan päin. Riikosen Pekka kertoi Otsanlahden kohdalla Hurskaisen Taunon avustuksella, keiden kaikkien taloja vielä näkyi pystyssä. Niistäkin kuultiin, jotka olivat talonsa menettäneet.

Kurkijoen hautausmaat

Pian olimme vanhimman hautausmaan kohdalla. Riikosen Pirkko kävi katso-massa, oliko ojan ylittävä siltä vielä paikoillaan. Olin se, joten pääsimme joukol-la käymään esi-isiemme vanhimmalla kalmistolla. Kurkijoki-Säätiön sinne pystyttämä puuristi otti meidät juhlallisesti vastaan. Kullerot kukkivat alavamassa paikassa. Taisto Kekki kävi hakemassa kullerot myös ristin juurelle, johon ne laskettiin kunnioituksesta vainajiamme koh-

taan.

Kaarlo Kojon johdolla miesjoukko tutki vanhaa hautakiveä ja varsinkin, mitä siihen oli kaiverrettu. Kaarlo, Taisto Kekki ja Erkki Ristolainen tarttuivatkin toimeen ja nostivat sen pystyyn. Sinne se jäi ”katselemaan” ympärilleen aarniometsäisessä kalmistossa.

Paikka on sanoin kuvaa-mattoman kaunis, pieni kennäs lähellä Ohtojaa. Se on saanut olla aika rauhasa. Vaikka se sijaitsee ihan Viipuri-Sortavala (Kurkijoki-Lahdenpohja) -tien varrella, siellä ei ole paljon käyty. Eikä sinne ole haudattu yhtään venäläistä. Siellä on ollut joskus muinoin kirkko.

Noin kilometrin päässä Lahdenpohjaan päin, Tuonelan joen toisella puolella on Kurkijoen keskimäinen hautausmaa, jonne myös tietenkin poikkesim-

JATKUU SIVULLA 5

Matkalaiset lauloivat kirkonmäellä yhteisesti suvivirren, minkä jälkeen Sirkka ja Erkki Ristolainen (vas.), Tauno Hurskainen ja Pirkko Riikonen sekä Leena Virtanen ja Pekka Riikonen kävivät viemässä kukat muistomerkeille.

16.6.2006

Terveisiä Kurkijoelta

Viikko sitten kiertelimme lukijamatkalaistemme kanssa Kurkijoen pitäjää. Suurkiitokset kaikille matkalla mukana olleille ja matkan onnistumiseen vaikuttaneille. Myös ilmojen haltija oli meille suosiollinen. Vasta kotimatalla Viipurin torilla saimme niskaamme muutaman vesipisaran, ja sekin ripaus loppui melkein alkuunsa.

Oli suuri ilo ja kunnia olla todistamassa ensikertalaisten iloa ja hämmästyksiä, kun vuosikymmeniä ”kadoksissa” olleet omat tai vanhempien kotipaikat todellakin sieltä ruohojen seasta löytyivät. Siitä jäi monelle sulattemista pitkäksi aikaa. Kuin yhteisestä suusta kuului: ”Sitten seuraavalla kerralla...” Oli mukava kuulla, että matkalaiset olivat valmiita lähtemään toistekin.

Toivottavasti saamme näiltä niin kuin muiltakin matkalaisilta paljon matkakertomuksia lehtemme sivuille. Lukijamme kaipaavat edelleen tarinoita kotiseudultaan. On paljon sellaisia lukijoita, jotka eivät syystä tai toisesta pääse käymään

Kurkijoella. He ”matkustavat” matkakertomuksia lukien ja kuvia katsellen.

Hamina on saanut tänä vuonna järjestääkseen Karjalaiset kesäjuhlat. Ympyräkaupunkiin odotetaan tuhansittain karjalaisia. Saa nähdä, marssiiko juhla- väki Haminassa ympyrää. Ainakin RUK:n kasarmi-

alue ja Haminan linnoitukseen kuuluva keskusbastioni tulevat olemaan merkittävässä asemassa juhlilla. Juhlapuheen pitää kirjailija, professori Laila Hirvisaari (ent. Hietamies). Juhlan avaa Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen ja sen juontaa taiteilija Erkki Liikanen.

Karjalaisten Ympyröiden jälkeen tulee juhannus, keskikesän suuri juh-

la, joka on säilyttänyt asemansa yhtenä suomalais- ten suurimmista juhlista. Ennen sotia juhannus oli suosittu hääpäivä ja nuorison kisailupäivä. Nykyään lähdetään mökeille ja vietetään pienimuotoisia juhlia, joskin muitakin juhannusenviettotapoja on. Oikein heleitä ja lämpimiä juhlapäiviä kaikille lukijoil-

Raija Hjelm

*”Juhannuksen aikana
on koivu niinku ruusu.
Mihin sai se tytön heila,
kun ei sitä kuulu?
Heilani män muille maille,
ja kun män, niin mänköön.
Hää nai sieltä uuvan heilan,
ja kun nai, ni naikoon.*

(Rautu)

Kuolleita

Rakkaamme

**Elsa
AALTONEN**

* 16.11.1922 Kurkijoki
† 11.6.2006 Kustavi

Sisareni ja tätimme
muistoa kunnioittaen
Tyne
Pekka ja Leena
Pasi, Seija ja Matti
Pertti ja Sirkku
Leena, Pekka ja Elina Luotonen
Esa Luotonen perheineen

*On arvaamaton elon retki,
ei tiedä, mitä huomispäivä tuo.
Ei ole tiedossamme lähdön hetki,
on tyydyttävä siihen, mitä Herra suo.*

Siunaustilaisuus 17.6. klo 11 Kustavin kirkossa.

Lämmin kiitos Teille kaikille, jotka kunnioititte rakkaamme

EEVA KIISKIN

muistoa ja otitte osaa suruumme.

Kiitos myös Kartanonmäen Vanhainkodin Palvelutalon
sekä LAS:n sisätautios. 1:n henkilökunnalle äitimme
hellästä hoidosta.

Lapset perheineen

NIMIPÄIVÄT

pe 16.6. Päivi, Päivikki,
Päivä
la 17.6. Urho
su 18.6. Tapio
ma 19.6. Siiri
ti 20.6. Into
ke 21.6. Ahti, Ahto,
Kesäpäivän
seisaus
to 22.6. Paula, Pauliina,
Liina
pe 23.6. Aatu, Aatto,
Aadolf
la 24.6. Johannes, Juha-
na, Juhani,
Jussi, Jukka,
Jani, Janne,
Juhannus-
päivä, Suomen
lipun päivä
su 25.6. Uuno
ma 26.6. Jorma, Jarmo,
Jarkko, Jarmo,
Jere, Jeremias
ti 27.6. Elviira, Elvi
ke 28.6. Leo
to 29.6. Pekka, Pekko,
Petri, Petteri,
Pietari, Petra

Muistettavaa

Kurkijoen Marttayhdistyksen ke-
säteatteriretki Pöytyälle su 18.6. klo
14.

Loimaan Seudun Karjalaseura
järjestää teatterimatkan Ypäjälle pe
4.8. klo 20.30 alkavaan Mustalais-
leiri muuttaa taivaaseen –esityk-
seen. Sitovat ilm. 3.7. mennessä
Maijalle puh. (02) 763 1995 tai 040-
582 4983.

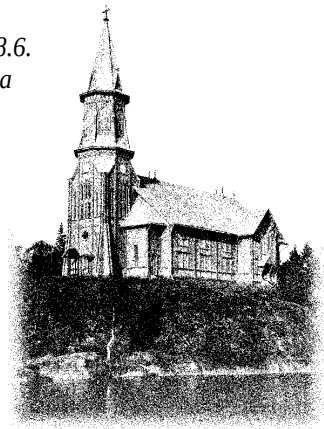
Herkkiä hetkiä

*Tuttu tie lähestyy
- jos kostuvat silmät.
Käki kukkua heläyttää
- toivottaa tervetulleeksi.
Näky jo kotikoivu
- kiitollisuus mielen
täyttää.
Omassa pihassa
istutaan
- sydän onnea
tulvillaan.
Kotikoivikon
lintukonsertti
- lauluun yhdymme
itsekin.
Onnen tunne valtava
- täällä ollaan jälleen.
Kesäiset kauniit hetket
- näitä ei voita mikään.
Rakas oma Karjala
- paras paikka
maailmassa.*

Terttu Ketola

Hartaus sunnuntaiksi 18.6.
2. sunnuntai helluntaista

Sijoita rakkauteen

Olin elämäni ensimmäistä kertaa huutokaupassa. Pieneen saliin oli koottu muutamasta kuolinpesästä jäljelle jääneitä tavaroita. Huudettavana oli vanhoja ja kauniita esineitä, joista jokaisella on oma tarinansa. Koska tarinoiden kertojat eivät olleet enää paikalla, meillä paikalla olleilla oli oma vapautemme luoda kuva siitä, mitä näimme.

Pienet kristalliset lasikengät olivat kuin Tuhkimo-sadusta, ja paikalla ollut pikkutyttö kävi silittämässä niitä salaa aina, kun silmä vältti. Joku oli varmaan saanut ne joskus lahjaksi, ja hänkin olisi ilahtunut tuollaisesta lahjasta. Vanhassa kulu- neessa puusohvassa olivat nukkuneet useat sukupolvet. Nyt sen oli aika siirtyä toiseen sukuun. Sinisellä langalla kirjoitussa huoneentaulussa luki ”rakkaus ei koskaan katoa”. Taulu näytti vaivalta ja rakkaudella tehdyttä.

Moneen esineeseen kätkeytyy paljon ajatusta ja rakkautta. Joku on saattanut luopua paljostakin niin ajassa kuin rahassa antaakseen toiselle jotakin kallisarvoista. Toinen on sijoittanut johonkin arvokohteeseen, josta arvelee olevan iloa ja hyötyä vielä tulevillekin sukupolville. Antaja ja sijoittaja eivät kuitenkaan voi tietää, kenelle esineet lopulta päätyvät ja kuinka arvokkaiksi ne osoittautuvat. Elämä kulkee ihmeellisiä teitään. Ei voi muuta kuin olla pyyteetön.

”Rakkaus ei koskaan katoa”, kertovat huoneentaulun sinisellä langalla kirjaillut apostoli Paavalin sanat. Hänen mukaansa rakkaus jää jäljelle vielä silloin, kun tavarat häviävät ja tieto vanhenee, ura on lopussa ja terveys hiipuu. Elämän aarteiden todellinen arvo paljastuu erilaisilla rajapinnoilla. Niistä viimeinen raja on lahjomaton.

Siksi rakkaus on hyvä sijoitus. Se antaa jokaiselle elämälle ja tekemiselle merkityksen ja jää elämään vielä seuraavissa sukupolvissa. Mutta rakkauskin vaatii vaivaa. Sen vuoksi on joskus itse uhrauduttava, toisinaan antauduttava alttiiksi haavoitumiselle, jopa hylätyksi tulemiselle. Rakkautta ei voi lahjoa.

Kristus luopui paljosta, että meistä tulisi rikkaita, rakkautesta rikkaita. Hän sijoitti meihin kaiken rakkautensa. Hänen rakkautensa on elämän kallein aarre, sillä se ei koskaan häviä. Se kestää kaiken katoavan, haavoittavan ja arvaamattoman keskellä, viimeiselläkin rajalla.

Tiina Reinikainen

Kirjoittaja on Joensuun seurakunta-
yhitymän oppilaitospappi.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä lauluyhtye syntyi RUK:n kurssilla vuonna 1965?
2. Mikä oli Vaasan kaupungin aikaisempi nimi?
3. Mikä iljettävä ötökkä tuli itärajan takaa maamme 1970-luvulla?
4. Mikä on maailman myrkyllisin käärme?
5. Minkä maan pakolaisia Suomi on vastaanottanut eniten?
6. Kuinka pitkän ajan Kölin tuomiokirkon rakentaminen kesti?
7. Millä nimellä Margaret-ha Zelle tunnettiin paremmin?
8. Minä vuonna Alvar Aallon suunnittelema Finlandia-talo valmistui?
9. Mikä on visentti?
10. Millä nimellä Aarne Edvard Juutilainen tunnettiin paremmin?

Haluatko säilyttää vuoden Kurkijokelaiset pienessä tilassa, pölyttymättä?

Nyt saatavana vuoden 2005 vuosikerta CD-romppuna 20 euron hintaan (sis. alv). Tarvitset vain Acrobat Reader -ohjelman lukeaksesi joka lehden sivu sivulta omalta tietokoneeltasi.

Tilaa tai hae Kurkijokelaisen toimituksesta, Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. (02) 762 2551, 050-521 3336, e-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Sanan Voimaa

16.6. Jumala on myös antanut Kristuksessa meille perintöosan, niin kuin hän oli suunnitellut ja ennalta määrännyt - hän, joka saattaa kaiken tapahtumaan tahtonsa ja päätöksensä mukaisesti. Ef.1:11

17.6. Kristukseen tekni nyt uskotte kuultuanne totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin. Häneen uskoessanne te myös olette saaneet luvatan Pyhän Hengen sinetiksenne. Ef.1:13

18.6. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.” Matt.16:24

19.6. Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman, mutta menettää sielunsa? Millä ihminen voi ostaa sielunsa takaisin? Matt.16:26

20.6. Kahta minä sinulta pyydän - niin kauan kuin elän, älä niitä kiellä: pidä minusta kaukana vilppi ja

valhe, älä anna köyhyyttä, älä rikkauttaaan. Sananl.30:7-8

21.6. Jos saan kovin paljon, saatan kieltää Jumalan ja kysyä mielessäni: “Mikä on Herra?” Jos ylen määrin köyhdyn, saatan varastaa ja vannoa väärin, rikkoa Jumalani nimeä vastaan. Sananl.30:9

22.6. Emme me ole tuoneet mitään mukamme maailmaan emmekä voi viedä mitään täältä pois. Kun meillä on ruoka ja vaatteet, saamme olla tyytyväisiä. 1. Tim.6:6-7

23.6. Käy uskon jalo kilpailu ja voita omaksesi ikuinen elämä, johon sinut on kutsuttu ja jonka olet tunnustanut päämääräksesi, kun monien todistajien läsnä ollessa lausuit hyvän tunnustuksen. 1. Tim.6:12

24.6. He kysyivät viittomalla isältä, minkä nimen hän tahtoi antaa lapselle. Sakarias pyysi kirjoitustaulun ja kirjoitti siihen: “Hänen nimensä on Johannes.” Luuk.1:62-63

Kadotettu Paratiisi

Kaukjärven korkearintainen niemi.

Kolmesta sinisestä rannasta nousee kustakin polku:

yksi läpi lämpimän pähkinäpuiston, toinen kukkivan kirsikkalehdon

ja kolmas hopeahilseisen koivikon viertä valkeata taloa kohti.

Polun partaalla hymyilevät lemmikit luottavin sinisin silmin
ja keskenään kuiskailevat iloiset villinarsissit.
Pengermän verevät punateräruusut puhuvat kesäoisestä rakkaudesta,
kalvakan keltaiset runkoruusut vain seisovat vaiti, tuoksumatta.

Illanhämärässä tiheikössä laulaa satakieli näkymättömissä,
mutta vihellykseeni vastaa lähten kultamustan kuhankeittäjän huilu.

Suurista sinipunertavista sireenitertuista ja jasmiinin valkeista kukista nousee tuoksujen suitsuke
laheaan iltaan ja avatuista akkunoista sisälle suojellun onnen ja rakkauden valkeaan taloon.

Loimaan ylioppilaat

Loimaan lukion uudet ylioppilaat: Autere Tuomo, Eskola Atte, Hahko Aleks, Hannukainen Suvi, Hannula Vilja, Heikkilä Elina, Heikkilä Elisa, Heinonen Niina, Heinonen Tanja, Heinänen Ville, Helminen Elina, Hongisto Jenni, Hämäläinen Jouko, Hämäläinen Juha, Hämäläinen Katja, Hämäläinen Vuokko,

Ijäs Markku, Inkeroinen Esko, Jalo Henri, Kannisto Katja, Kara Lauri, Kaunela Henriikka, Ketonen Janne, Ketonen Susanna, Koivisto Iida, Koivisto Pauliina, Koivula Joni, Kojo Sami, Kontula Anniina, Kopu Eero, Koskinen Anna-Kaisa, Koskinen Arttu, Kuronen Henna-Mari, Kylliäinen Matias, Laakso Matti, Laakso Suvi, Lahti Jaakko, Lahti Laura, Laine Emmi, Lankinen Juho, Lehtinen Senni, Lehtola Jaana, Lehtonen

Mauri, Leino Elina, Lepola Samuli, Leppänen Jaakko, Levo Marianne, Lindroos Tuulia, Lukkaroinen Sarianne, Mali Juha, Marjamäki Anniina, Markkula Lauri, Markula Ann-Mari, Mattila Noora, Mikola Antti, Miskala Veera, Mutala Ville-Pekka, Myllymäki Miia, Mäkelä Lauri, Mäkilä Pilvi, Mäkipää Mikko,

Niemelä Markus, Niemi Maria, Niinimäki Henna, Nurmi Jari, Nybom Isto, Ojala Joonas, Ojala Markus, Pajula Juhani, Pakkanen Eero, Pakkanen Kaarle, Palonen Sari, Pelkonen Teija, Pihkonen Sini, Prusi Juha, Rajala Saara, Rantala Miia, Rantasalo Anna, Rastas Henri, Rautiainen Marjut, Reuhkala Anssi, Riekki Anne, Riihimäki Henna, Riikonen Anna, Riuttamäki Ville, Romu Jukka, Saarikallio Anna, Saarik-

25.6. Eräälle toiselle Jeesus sanoi: “Seuraa minua!” Tämä vastasi: “Herra, anna minun ensin käydä hautaamassa isäni.” Mutta Jeesus sanoi hänelle: “Anna kuolleiden haudata kuolleensa.” Luuk.9:59-60

26.6. Vielä eräs toinen sanoi: “Herra, minä seuraan sinua, mutta anna minun ensin käydä hyvästelemässä kotiväkeni.” Hänelle Jeesus vastasi: “Joka tarttuu auraan ja katsoo taakseen, ei ole sopiva Jumalan valtakuntaan.” Luuk.9:61-62

27.6. Heidän suunsa on täynnä valhetta, heidän sydämensä on keinottelun ja voiton lumoissa. Sinä olet heille vain kuin lemmentaulujen laulaja, kaurisääninen ja taitavasti soittava viihdyttäjä. Hes.33: 31-32

28.6. He kuuntelevat puhettasi, mutta eivät elä sen mukaan. Mutta kun minun sanani toteutuvat - ja ne toteutuvat - he ymmärtävät, että heidän keskelään on ollut profeetta. Hes.33:32-33

Paratiisista pois ajettiin.

Oliko otettu kielletyn puun hedelmä – ?

Kaikista kauniista kukista ja puista oli lupa nauttia.

Ja rakkaudessa olla onnellinen.

Korkein liekein, humisten paloi valkea talo.
Kekäleet sinkoilivat kauas paukkuen ja parahdellen.
Ei kasva, ei kuki enää mikään.
Keltaruusutkin – unohtuksen kukat – valittamatta kuolleet.
Heräätkö, rantapolun reunan sininen lemmikki, ehkä joskus vielä – ?
Arkana anot lähteneeltä: – ”älä unohda minua” –

Saimi Sorri-Hukkanen

Riitta Sainio lausui tämän runon kotiseutumatkalla Kurkijoella onnistuneen kotien etsintäpäivän päätteeksi. Päivällä eräs matkalainen oli löytänyt äitinsä kodin ja poiminut sieltä äidilleen muutaman sinipunertavan sireeninoksan pensaasta, jonka äiti oli aikoinaan kotipihalleen istuttanut.

ko Hanna-Mari, Saarikoski Sara, Sairanen Joni, Sallinen Risto, Salonen Anna, Salonen Arttu, Sarkki Ulla, Sempilä Sini, Seppälä Anu, Siikarla Satu, Sillanpää Anna, Siltala Ilmari, Suominen Sameli, Talvitie Tuuli, Toivainen Samppa, Tsharkov Satu, Tuura Topi, Uotila Marianne, Uusitupa Nina, Verho Evamaija, Viherlaakso Katja, Viljanen Jenni, Willman Viivi, Virta Karri, Vormisto Anne, Vuohelainen Maija, Vuokko, Elli, Vuorela Venla, Vähä-Hakula Minna, Vähämäki Juha, Vähäoja Minna, Välikangas Mari, Välimäki Tuomas, Vántänen Janne, Yli-Tuomola Hanna, Ylösmäki Anna.

Loimaan ammatti-instituutin uudet ylioppilaat: Kaunisto Tanja, Merta Sirpa ja Paavilainen Tuulia.

Murresanoja

Viime numerossamme 22-23/2.6.2006 kurkijokelaisten murresanojen ja -ilmaisujen vastaukset ovat Paulin muistin mukaan

1. sarrairi = kookas heinälatu, 2. puhku = työtaphatuma, pitkä tai lyhyempi puhku, 3. yletaika = aina,

jatkuvasti, 4. kalakoitii = haasteltii, 5. liitta = hella, 6. taasa = pesuvati, 7. raanta = ämpäri, 8. vemmel = luoki, 9. kulakka = nyrkki, 10. hapo-haina = häipyä äkkiä näkyvistä.

Seuraavien murreilmaisujen selitykset löytyvät

Juolaht mielehein...

Saunavasta

Eräs tärkeä tapahtuva vanhan kansan parissa on ollut helluntaisauna. Kustaa Viikunan mukaan on joka paikassa koitettu helluntaina kylpeä uusilla vastoilla. Onhan siitä sanontakin: ”Helluntailauantaina uusi vihta vihdotaan, rieskavelli keitetään ja lehmät aholle ajetaan.” Saunasta tultua heitettiin vasta olan yli saunan katolle, ja siitä vastan asennosta ennustettiin monenlaisia elämän tärkeitä asioita.

Joka lauantaiksihan keääikana tehtiin uudet vastat, joilla sitten kylvettiin. Lapsetkin saivat usein oman pienen vastansa. Ns. talvivastojen tekoaika olikin katsottava tarkkaan kuunkierron mukaan. Kuitenkin sen piti osua lähelle Pietarin päivää. Silloin olivat koivujen lehdet tiukimillaan, eivätkä kylvettäessä kovin helposti irronneet. Vastanteko olikin oikein taitolaji, jossa olivat omat mestarinsa. Vielä nykyään-

Kurkijokelaisen 30.6. ilmestyvästä numerosta.

1. kitkeip
2. vanari
3. ketrossukka
4. hulentakahame
5. tuima
6. viruttaa
7. täppelehtää
8. on vol
9. liikkaa
10. hupertaa

kin jossakin pidetään vastantekijäiskilpailuja. Senhän toki jokainen tiesi, että vasta piti tehdä rauduskoi-vusta. Joka taloon tehtiinkin melkoinen ”talvenvara” vastoja tai vastapareja, jotka sitten kuivattiin ilmavassa paikassa, usein talojen avovinteillä.

Itselläni on nykyään pakastevasta joulusaunaa varten. Ostettu usein juhannusvastian kanssa yhtäikaa. Tuoksu saunassa on ihan kuin juuri tehdystä vastasta. Kannattaa kokeilla.

Vanhaan aikaan vastanteko piti lopettaa Laurin päivään. Sanottiinhan sitä: ”Syksyä Laurista, kevättä kynttelistä.”

Terttu Ketola

Kurkijoen Metsikon Larikan Mikko ja Outi välirauhan aikana Uuraisten Höytiön kylässä Rasiahon pihassa. Mummoni Aune Kokkonen ja Siirat ja Ristolaisen Juho ja Tilda oli ”tuotu” maaliskuun lopulla 1940 Ohra-ahon taloon, jonka lattialle oli jo valmiiksi levitetty ruukiin oljet nukkumistilaksi raskaan matkan uuvuttamille. Tupa oli lämmitetty. Mikäs siinä oli miettiessä, mitenkäs meille kävikään.

Tämä on ainoa valokuva, jonka olen saanut Koskuin-Metsikon-Hepolammen ihmisistä ensimmäiseltä karkotusmatkalta talteen. Mieli ei mettä keittänyt, ei ollut itua asettua kuvaan, mutta Larikoiden ilmeistä ei voi katkeruutta katsoa. Voisi kuvitella, että istuvat Metsikolla. Lähettänyt Elma Terttu Kokkonen.

Varustautuminen kaiken varalta

On kulunut kaksi vuosikymmentä Tshernobilin ydinvoimalan räjähdyksestä. Se on jäänyt mieleeni erikoisesti siksi, että kotonani piti Marttapiiriliiitto jostakin ruokakurssia sen ollessa juuri tapahtunut. Radiosta tuli neuvoja ja ohjeita siitä, kuinka piti toimia.

Nyt jälkikäteen ajateltuna, ei voi tulla muuhun päätelmään kuin, että täällä olivat saasteet laskeutuneet jo ennen neuvontaa. Saihan se kuitenkin lähes hysterian aikaiseksi, ja neuvoja kuunneltiin tarkkaavaisina.

Muun muassa neuvojen antajat kehittivät viemään kellariin saavilla vettä ja kuivaa leipää ”pahan varalta”. Näin moni tekikin. Vettä kehoitettiin vaihtamaan lähes päivittäin, ja leipäkassasta käskettiin ottaa syötiin se alimmainen eli vanhin, joten tuoreen leivän syönnin voi unohtaa. Mehuja ja hilloja nautittaisiin veden kera kellarissa asustellessa.

Silloin kehoitettiin ”varatoimenpiteisiin”, mutta kuinka kauan kellariasuminen jatkuisi, se ei jäänyt

mieleeni. Ehkä en itse ottanut sitä kovin vakavasti, koska en vienyt vesisaavia enkä näkkileipää kellariin. Sen muista joista ajoista, että varoiksi huuhtelin kraanalla ruohosipulin varret, ennen kuin silppusin ne ruokaan. Olinhan itse ”evakko” ja tottunut jo monenlaisiin kaasuihin.

Kun Hiitolan apteekkia pommitettiin, lähti lääkkeitä valtava haju, joka tuulen mukana kantautui Pukinniemeenkin. Silloin luulin todellakin paljon puhutun ”kaasusodan” sytty-

neen. Kiirehtiessäni lähi-naapuriin Kemppiselle olin tukehtua lumeen, jota kehoitettiin käyttämään sisään hengitettäessä estämään outoja hajuja. Vaihdoin lunta suuni edessä monesti niin, että naamani oli jäätyä. Näin pääsin ”turvallisesti” perille naama punaisena. Siinä sitten Elina-emännän kanssa pääteltiin: ”Se on nyt sitten se kaasusota käynnissä!”

Onneksi hajut hälvenivät aikanaan, vaikka muuten sota jatkuikin. Ainahan on hyvä olla olemassa edes

jonkinlainen varatoimenpidesuunnitelma, joka rauhoittaa kummasti, kun ihmiset ovat hysterian parilla.

Nytkin muuttolintujen aikaan on tuo ”lintulensu” saanut maailman kuohuksiin, ja tuskin kunnan ohjeita tai säädöksiä on olemassaakaan sen torjuntaa, jos se on tullakseen. Rokotteetkin voi saada liian myöhään – tai aivan toiseen flunssaan. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö pitäisi varautua ”kaiken varalta”. Hyvähän se on ja mieliä rauhoittavaa.

Kun nykyään puhutaan paljon lääkkeiden turhasta, liiallisesta syömisestä, herää ajatus, mikä on tarpeellistakaan. Itse kuitenkin arvelisin, että elämme lääkkeiden ansiosta iäkkäämmiksi, ainakin omalta kohdaltani perustelen asian näin. Tämäkin ”tietoisuus” rauhoittaa kummasti. – Illoita muuttolintujen tulosta kaikesta huolimatta.

Noormarkussa
25.4.2006

Aino Koppi

Valo ja kesä tekivät Johannes Kastajan päivästä suosituksen Pohjolassa

Juhannusta eli Johannes Kastajan syntymäpäivää juhlistaan erityisesti Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa. Kesäpäivän seisauskesä lähelle ajoittuva ajankohta, vuoden valoisin aika ja kesän vehreys ovat tehneet juhannuksesta yhden vuoden suosituimmista juhlista. Muualla maailmassa tällä kirkollisella päivällä ei ole kansanjuhlan luonnetta.

Tänä vuonna juhannusta vietetään 24. kesäkuuta. Johannes Kastajan syntymäpäivää on vietetty kirkossa tuona päivänä jo 400-luvulta lähtien. Suomessa ja Ruotsissa siirryttiin kuitenkin vuonna 1955 käytäntöön, jonka mukaan juhannusta vietetään 20. ja 26.6. välisenä lauantaina.

Juhannuksen ajoitus perustuu Raamattuun, jonka mukaan Johannes Kastaja syntyi puoli vuotta ennen Jeesusta. Juhannus on vanha ääntämismuoto Johanneksesta, joka tarkoittaa ”Jumala on armollinen”.

Lisänimi Kastaja juontaa

hänen toimintansa keskeisestä osasta. Johannes Kastaja oli Jeesuksen edelläkävijä, joka valmisti tietä Jeesuksen julistukselle ja opetukselle. Johannes kastoi myös Jeesuksen. Myöhemmin Johannes teloitettiin, koska hän oli arvostellut julistuksessaan kuningas Herodeksen elämäntyyliä.

Juhannuspäivänä kirkkoissa pidetään jumalanpalvelus ja lauletaan suvivirsi. Alttarikukkina on luonnonkukkia. Päivän liturginen väri on valkoinen, ilon ja toivon väri. Kirkoissa on myös juhannuskoivu ja kesäisen juhlan merkinä.

Juhannus on myös Suomen lipun päivä. Virallisesti liputuspäiväksi juhannus tuli vuonna 1934. Liput nostetaan salkoihin juhannusaattoiltana kello 18. Liput saavat olla saloissa yön ja lasketaan vasta juhannuspäivän iltana kello 21.

Kirkon tiedotuskeskus
(Juhana Unkuri/KT
14.6.2006 oa-h)

Vanha kuva Hiitolasta

Kiertokoulua pidettiin Hiitolassa Päijälän kylässä Simo Hannukaisen talossa. Koulu kesti kaksi viikkoa. Opettajan nimi ei ole tiedossa. Kuva on vuodelta 1931. Takarivissä vasemmalta opettaja, Aune Tattari, Aili Torvinen, Ida Torvinen ja Väinö Torvinen. Keskirivissä vasemmalta Arvo Torvinen, Helvi Hannukainen, Toini Nevalainen, Sylvia Lankinen ja Toivo Naukarinen. Eturivissä vasemmalta Lauri Hannukainen, ehkä Aino Tattari (?), Aino Torvinen, Toivo Riikonen ja Vieno Riikonen. Kuvan lähetti Sylvia Nuutinen o.s. Lankinen Vihdistä.

Pakkoruotsin taustoja

Menneillä vuosisadoilla hallitsivat maat aatelisto, papisto ja porvaristo. Talonpojisto oli olemassa näjäntenä säätyinä, mutta sen mielipidettä ei juuri kyselty. Sen tilalla vallankäyttäjänä oli ruotsin kieli. Perusteluja seuraavassa.

Kaikki tavallista kansaa koskevat oikeuden päätökset, luvat, todistukset ja muut ns. toimituspapereit olivat ruotsinkielisiä monen vuosisadan ajan. Varsinainen asetus siitä, että suomi on hyväksyttävä hallintopaperien kieleksi ruotsinkielen rinnalle, saatiin vuonna 1863. Venäjän keisaria siihen tarvittiin, sillä omia

etujaan ajavat suomenruotsalaiset virkamiehemme pitivät kynsin hampain kiinni ”oikeuksistaan”.

Uskonpuhdistajamme Mikael Agricola ponnisteli 1500-luvun alkupuolelta lähtien suomen kielen aseman puolesta. Hän käänsi useita hengellisen alan teoksia suomen kielelle ja laati ensimmäisen aapisemme. Edellisestä kappaleesta näemme, että jarrutus toisella taholla on ollut tehokasta. Siitä huolimatta suomen kielestä on tullut myös kirjallisuuden kieli melko varhain, kiitos siitä mm. Henrik Gabriel Porthanille (1793-1804), Suomen en-

simmäisen sanomalehden perustajalle. Lehteä painettiin ruotsinkielisenä... Sanomalehti Suomenkieliset Tieto-Sanommat alkoi ilmestyä viisi vuotta myöhemmin Mynämäen kirkkoheran Antti Lizeliuksen julkaisemana. Aleksis Kiven Seitsemän veljestä painettiin suomenkielisenä 1870.

Katolisuudesta oli uskonpuhdistuksessa riisuttu anekapua ja eräitä muita piirteitä. Mutta Kustaa Vaasa, hallitsijamme 1500-luvulla, piti huolella voimassa taloudelliset pakotteet. Niistä ei tingitty, vaan järjestelmää kehitettiin täydellisemmäksi. Verovou-

tien määrää lisättiin. Veroja maksoi talonpojisto, lukutaidoton ja ruotsia osaamaton. Hätärökö oli vallanpitäjien herrastella, kun pappissäätykin kanto riisunsa rovioon: kuoleman- ja helvetinpelolla pidettiin henkiran maksajat kurissa. Tosin Lutherin Huoneentaulussa luvattiin kärsiville mutta kuuliaisille kirkas kruunu tuonpuoleisessa...

Entä nyt, vuoden 2003 kynnyksellä? Asetelma on jollain tavoin kääntynyt päinvastaiseksi: kun 1500-, 1600-, 1700- ja 1800-luvuilla ruotsia saivat opiskella vain harvat, nyt sitä pitäisi kaikkien opiskella pakollisena.

Viisaat opetusalan ihmiset ovat jo vuosikymmenten ajan puhuneet siitä, että

äidinkielen opetusta tulisi jämäköittää virkamiesvaltaa ja sen kapulakieltä vastaan. Ajatuksena oli: Opi sinä ihminen äidinkielesi kunnollisesti, muuten sinut ajetaan hallintokielen kienuraisella piiskalla lattialuutun asemaan. Jokainen käsittää, miten suuri lisäteho saatiin siitä, että kiemurat olivat vuosisatoja ankaran, vieraskielisen Sveamman käsissä.

Suunnattakoon kielten opiskelu ensinnäkin tärkeimpään eli äidinkieleen, edellä mainituista kansalaisten hallintaan liittyvistä syistä. Toiselle sijalle asetettakoon englanti. Näiden kahden tulisi olla pakollisia. Tuloksena kasvaisi uusi sukupolvi, jota ei myytäisi omalla äidinkie-

lellään ja joka hoitaisi kansainväliset yhteytensä englannin kielellä. Sehän on laajalti ja monella osaamisen tasolla puhuttu kieli. Kaikkien maiden englantia solkkaavat, liittykää yhteen!

Vapaaehtoisesti opiskeltavat kielet ovat sitten eri asia. Ruotsinkielen ryhmiä muodostettakoon jatkossakin niille, jotka arvelevat tarvitsevansa sitä kieltä esim. kauppatoimissa tai matkailualan tehtävissä tai jotka muuten ovat siitä kiinnostuneita. Mutta tarpeeton opetus- ja opiskeluvoimien tuhlaus on syytä lopettaa.

Lahdessa joulukuussa 2002

Veikko Siira

Lumi-Säätiö

Lumi-Säätiön vuosikokous (hallintoneuvoston kokous) pidettiin 18.3. Alavudella. Kokousta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja Olavi Iivonen. Vuoden 2005 toimintakertomus hyväksyttiin.

Vuoden 2005 aikana avustimme Aasian maanjäristyksen uhreja, Huhtervun kyläkirjaa painatuskustannuksista syntyvien kustannusten kattamiseksi ja Lumivaara Seuraa 60 vuotta Lumivaarasta lähdöstä -muistotilaisuudesta syntyneen alijäämän kattamiseksi. Puheenjohtajien päätöksellä maksettiin korvaus Kotimaisten kielten tutkimuskeskukselle Lumivaaran murreäänitteiden digitointiin.

Opiskelijoille ei säätiö ole enää useaan vuoteen antanut avustuksia, koska säätiön varat ovat niin pienet ja mahdollisesti maksettavilla avustuksilla ei olisi enää näinä aikoina taloudellista vaikutusta opiskeli-

jan kannalta. Säätiön toimihenkilöt ovat päättäneet, että säätiö keskittää avustukset lumivaaralaisen kulttuurin taltioimiseen jälkipolville.

Henkilövalintoina hallintoneuvosto valitsi (kutsui) uusia henkilöitä säätiön toimintaan seuraavasti: hallintoneuvoston jäseneksi Raija Rapon ja hallintoneuvoston varajäseniksi Mikko Kaartisen ja Timo Kososen. Hallintoneuvoston puheenjohtajana jatkaa Olavi Iivonen ja varapuheenjohtajana Marja-Liisa Saariaho. Jaakkiman Seudun Perinneyhdistykseen hallintoneuvosto valitsi edelleen Heikki Sihvosen ja varalle Raija Rapon.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan säätiön hallituksen puheenjohtajaksi Kari Rapon, joka toimii myös säätiön sihteerinä ja hallituksen varapuheenjohtajaksi Heikki Sihvosen.

Kari Rapo

Lumi-Säätiön hallintoneuvoston kokous 18.3. Alavudella. Kuva Kari Rapo.

Lumi-Säätiön taustoja

Lumivaaran kunnan hoitokuntaan määrättiin 24.4.1940 kunnallislautakunta sekä kunnanvaltuusto ja huoltolautakunnan puheenjohtajat eli yhdeksän jäsentä. He olivat valtuuston puheenjohtaja Pekka Härkönen, huoltolautakunnan puheenjohtaja Emil Ahokas, kunnallislautakunnan (kunnanhallituksen) puheenjohtaja Simo Anttonen, varapuheenjohtaja Juho Iivonen ja jäsenet Kalle Varonen, Juho Montonen, Juho Julku, Tuomas Heinonen ja Matti Pitkänen. Hoitokunnan ensimmäinen kokous oli 5.5.1940 Kemissä.

Maaliskuun alussa 1941 Lumivaaran hoitokunta uudistettiin, ja sen jäseniksi

sisäasiainministeri määräsi nyt kolme jäsentä, puheenjohtajaksi Simo Anttosen, varapuheenjohtajaksi Juho Iivosen ja jäseneksi Tuomas Heinosen. Varajäseniksi määrättiin Juho Montonen ja Matti Sihvonen. Kaikki olivat maanviljelijöitä. Hoitokunnan työ Kemissä päättyi 20.10.1941

Jatkosodan alkuvaiheissa 23.8.1941 Lumivaaraan tulivat ensimmäiset ”paluumuuttajat”, ja käytännössä kaikki asukkaat palasivat 1943 mennessä. Neuvostoliiton ottaessa uudelleen Lumivaaran haltuunsa syyskuussa 1944 Lumivaaran kunnaneseikunta siirtyi

Rantasalmelle, jossa selvitettiin sen tilit ja esikunta hajosi. Sen jälkeen kunnan hoitokunta siirtyi Ylivieskaan.

Valtioneuvosto määräsi Lumivaaran hoitokunnan lopetettavaksi 30.9.1948, jolloin tilit oli päätettävä. Varallisuus piti luovuttaa sisäasiainministeriöön ja arkisto Savo-Karjalan maakunta-arkistoon Kuopioon. Hoitokunnan hallussa olleet kirjoitus- ja laskukoneet piti myydä jollekin valtion laitokselle ja muu toimistoirtaimisto ja tarvikkeet Ylivieskassa ”käypään hintaan”.

Laki sanoi, että kaikkien

hoitokunnan hallussa olleiden varojen käyttöä varten voitiin perustaa säätiö. Näin syntyi karjalaisten pitäjäsäätiöiden ryhmä ja yhtenä siihen liittyi Lumi-Säätiö.

Lumi-Säätiön tarkoitus

Säätiö perustettiin vuonna 1948 vaalimaan entisen Lumivaaran kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä keskuudessa karjalaista yhteishenkeä sekä tukemaan heidän henkisiä ja taloudellisia pyrintöjään.

Lumi-Säätiö on ollut mukana kaikissa hankkeissa, mitä on yhdessä lumivaaralaisten pitäjaseurojen

kanssa entisen Lumivaaran hyväksi tehty. Säätiö on antanut taloudellista tukea kyläkirjojen aikaansaamiseksi sekä vuosien kuluessa tukenut stipendeillä lukuisia opinnoissaan menestyneitä opiskelijoita. Merkittävin tehtävä säätiöllä on ollut Lumivaaran kirkon kirkkoesineiden kunnostaminen ja saattaminen sellaiseen säilytykseen, että niistä jälkipolvikin näkee esivanhempiansa työn arvokkuuden.

Yksityiset ihmiset voivat tukea säätiön toimintaa avustuksin, lahjoituksin ja testamentein. Lahjoitusvaroin turvaatte Lumi-Säätiön arvokkaan työn jatkumisen.

Halutessanne voitte osoittaa lahjoituksen suoraan Lumi-Säätiön tilille 500700-579062.

Kaikissa lahjoitus- sekä muissakin asioissa voitte ottaa yhteyttä säätiön hallituksen jäseniin.

Kari Rapo, hallituksen pj, säätiön sihteeri
Puh. 040-516 8572 tai (06) 316 8572
Sähköposti: lumisaatio@lumivaara.fi
Säätiön kotisivut: www.lumivaara.fi/lumi-saatio

Heikki Sihvonen, hallituksen vara pj
Puh. (06) 222 1895
Jukka Kirmanen, rahastonhoitaja
Puh. (06) 511 1868

Kurkijokelaisten 60. Pitäjäjuhla

29.-30.7.2006 Loimaan Hirvikoskella

la 29.7. klo 19 Muistojen iltamat Hirvihovissa
Tanssit tahdittaa Arja Havakka orkestereineen
su 30.7. klo 10 Juhlajumalanpalvelus
eli messu Kanta-Loimaan kirkossa
Messun jälkeen keittolounas seurakuntatalossa
klo 13 Päiväjuhla Hirvihovissa

Järjestelyissä mukana Vampulan Karjalaiset

Laitaha siekii muistii, jotta heinäkuu viimeisen viikonloppun pittää lähtii Loimaal.

Kurkijoelta Nykypäivään – CD-Rom

Kurkijokea monipuolisesti esittelevä multimedia kertoo tarinoita Kurkijoen arjesta ja juhlasta, raskaasta evakkomatkasta ja perinteiden vaalimisesta uudella asuinseudulla. Kurkijoelta Nykypäivään –CD-Rom sisältää runsaasti tietoa ja kuvia Kurkijoen historiasta ja nykypäivästä. Mukana myös murrenäytteitä.

Hinta 20 € + postitus

Kurkijokelainen,
Koulukuja 7 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-573 4248
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

JATKOA SIVULTA 1

me. Entisen parihuoneen kautta pääsimme metsittyneelle hautausmaalle. Sielläkin meitä vastassa oli pui-
nen risti, jonka Kurki-Sää-
tiö pystytti vuonna 1996.
Sen juurelle istutimme ke-
säkukat ja kylvimme sini-
valkoisia monivuotisia
kukkia. Sinivalkoiset lem-
mikkit ja tähtimöt jo kukki-
vatkin alueella. Oli kaunis-
ta ja rauhallista. Venäläisten
haudat olivat sivummalla.

Noin kolmensadan met-
rin päässä sijaitsee Kurkijo-
en uusin hautausmaa, jossa
oli aika vilskettä sinne tulles-
samme. Taisi Venäjällä olla
sunnuntaina joku vainajien
muistopäivä tai muu sellai-
nen. Niin paljon oli koko
loppuviikon ajan ihmisiä
liikkeellä sekä hautausmail-
la että kirkkojen lähetyvil-
lä. Tälle hautausmaalle ny-
kykurkijokelaiset hautaavat
omaisiaan.

Sinnekkin olemme pys-
tyttäneet puisen muistoris-

tin, jolle myös istutimme
kesäkukat ja kylvimme
kukkien siemeniä. Ristin
juureen oli joku istuttanut
aiemmin narsissin sipuleita.
Lehdet kasvoivat, mutta
kukkia ei näkynyt.

Rummunsuo, Ihojärvi, Tervu

Matkamme jatkui kohti
Laatokkaa. Ajoimme Rum-
munsuon ja Ihojärven läpi.
Lähestyessämme Tervua
linja-auton mikrofoniiin
tarttui Nevanperän Lyyli.
Hän on asunut Tervussa se-
pän asunnossa (Kylästä ky-
lään –kirjan nro 6). Hän
osasikin kertoa monia asi-
oita Tervun hovin alueesta.
Ihojärvellä pysähdyimme
kuvaamaan entistä Ihojär-
ven koulua, joka nykyään
on omakotitalo.

Tervussa nousimme ja-
loittelemaan. Osa söi eväi-
tään entisen mielisairaalan
pihalla.

Markku Likki oli ensim-
mäistä kertaa Kurkijoella.
Hänen äitinsä on ollut

Matkamme ilopillerit 14-vuotias Nonna Nuorala (vas.) ja 15-vuotias Eriika Ronkainen olivat lähteneet matkaan mummonsa Lyyli Nevanperän mukana. Tytöt kertovat itse enemmän matkakokemuksistaan tulevissa Kurkijokelaisissa. Tässä kolmikko kotimatalla Helsingissä.

**Uusimmalla hautausmaalla nostimme myös yhden hautaki-
ven pystyyn. Mathilda Kajanderin hautakiven vieressä oli
kivi, jossa luki Viljo Taskinen 18.4.1924 – 3.5.1927. Tietäisi-
köhän joku, kenestä on kyse?**

**Taisto Kekki
(vas.), Kaar-
lo Kojo ja
Erkki Risto-
lainen nosti-
vat yhden
hautakiven
pystyyn Kur-
kijoen van-
himmalla
hautaus-
maalla, joka
on sijaitsee
Ohtojan ja
Viipuri-Sor-
tavala –tien
välissä (Ro-
manan mäel-
lä).**

Tervun hovissa töissä.
Markku löysi lauantaia äi-
tinsä kodin. Kerttu Likki
elää Vantaalla ja sai mat-
kamme antimina vastaanot-
taa terveiset entiseltä koti-
pihaltaan eli sieltä tuodut
sireeninoksat.

Vähän matkan päässä oli
kyläkauppa, jonka hirssi-
ryynivarasto taisi loppua,
kun seurueemme keksi, että
sieltähän sitä saa. Eteinen
oli täynnä halkoja, mutta
niitä emme sentään ostel-
leet.

Seuraavaksi meidän piti

mennä Vätikkään, mutta ti-
essä oli niin iso notkahdus,
ettemme uskaltaneet isolla
bussilla siitä ajaa. Peruutet-
tuamme Vätikän tieltä jat-
koimme takaisin Kurkijoki-
Lahdenpohja –tiellä, jolta
Maasillan kohdalla kään-
nyimme kohti Räihävaaraa
ja Mikrilää. Riikosen Pirk-
ko kertoi Räihävaarasta.

Mikrilässä pysähdyim-
me hiihtäjäkuninkaamme
Veikko Hakulisen kodin lä-
hellä. Näimme myös, mistä
urkutaiteilija Tauno Äikää
ja Kurkijokelaisen entinen
päätoimittaja Teuvo Aho-
kas ovat lähteneet maail-
malle.

Elisenvaarassa ja Haapavaarassa

Elisenvaarassa pysäh-
dyimme asemalla. Kävim-
me katsomassa aseman
odotushuonetta, joka oli
siisti ja osittain modernisoi-
tu. Veturimuseon vuonna
1993 aseman ulkoseinälle
kiinnittämä laatta kertoo:
”Elisenvaaran asemaraken-
nus on entinen Alhon ase-
ma. Suomalaiset rakensivat
sen 1942-1943. Se on siir-
retty Elisenvaaraan sodan
jälkeen.”

Elisenvaarassa jotkut kä-
vivät ostoksilla, toiset söi-
vät eväitä. Kun ajoimme
Pusutunnelin läpi, Riikosen
Piedro tiiraili pää auton kat-
toikkunasta ulkona, mah-
tuisiko korkea auto suhteel-
lisen matalasta tunnelista.
Kävimme Suohovin koulun
pihalla. Siellä emme nous-
seet autosta.

Lähdimme kohti Haapa-
vaaraa, eli entinen Lap-
peenrantaan menevä rauta-
tie on kunnostettu maan-
tieksi. Tien varressa oli soi-
sia maisemia, mutta tieteni-
kin myös metsää, jota oli
hakattukin. Ajoimme eteen-
päin, mutta emme havain-
neet entistä Haapavaaran
asemaa (pysäkkiä). Jäljet
olivat peittyneet kasvilli-
suuden sekaan. Kun kään-
nyimme takaisin, olimme
luultavasti entisen Parikka-
lan alueella.

Lopotti, Rahola, Savii

Takaisin tulimme samo-
ja jälkiä, ja Pusutunnelin lä-
piajokin oli jo rohkeampaa.
Kun kerran olimme mah-
tuneet siitä emmeköhän mah-
tuisi toisenkin kerran. Eli-
senvaarasta lähdimme aja-

maan kohti Lopottia. Mat-
kalla ajoimme muun muas-
sa Aromäen läpi, josta kuu-
limme Kurkijoki kylästä
kylään –kirjan kertomaa.

Pienen Lopotin kierrok-
sen jälkeen, jolla näimme
meidän aikaisen Hotelli
Kurjen, Marttalan ja urhei-
lukurien, tutustuimme Kur-
kijoki-museoon, mutta siitä
kerron toisaalla. Museon
tutustumisen jälkeen halu-
simme vielä kuulla Saviista
ja Alhosta, joten jatkoimme
Raholaan päin. Maija Inki
istui selostajan paikalle.
Näimme monen tutun kur-
kijokelaisen kotipaikat.
Matkalla mukana olleiden
kotipaikkojen lisäksi näim-
me esimerkiksi, miten kau-
niilla mäellä Rahialat ovat
Kurkijoella asuneet.

Joka puolella Kurkijokea
kukkivat kullerot ja muut
keltaiset kukkasat. Ome-
napuut olivat täydessä ku-
kassa. Muutenkin luonto oli
juuri sitä, mitä siltä voi
odottaa näin alkukesästä. Ja
jo ensimmäisenä iltana oli
käki toivottanut matkalaiset
tervetulleiksi ”kotiin”.

Raija Hjelm

**Tervun meijeri oli Suomen ensimmäinen juustomeijeri. Nyt se on lättänä kasa kiviä
ja laastia.**

**Tervun hovin alueella kauniilla mäellä sijaitsee entinen mielisairaalarakennus. Talolle ei ole
löytnyt käyttöä, ja se on päässyt rapistumaan, mutta pihapiiri on äärettömän kaunis.**

Kurkijokelainen Marina Petrova, jonka moni kotiseutumatkaja tuntee ennestään, on erittäin kiinnostunut Suomen ja ennen kaikkea Kurkijoen historiasta. Hän on pitkään kerännyt vanhoja kurkijokelaisia esineitä ja jo seitsemän vuoden ajan työskennellyt Kulttuurikunnallislaitoksessa, jossa on yhdeksän muutakin työntekijää. Toimipisteitä on eri puolilla Karjalan tasavaltaa. Yksi toimipiste on Kurkijoella, jonne viime vuonna perustettiin museotalo.

Kurkijoen museossa on muutama näyttelyhuone sekä toimisto-arkistohuone. Tilaa on vielä jäljellä, mutta tilat ovat tällä hetkellä aika huonossa kunnossa. Marina kertoi, että seiniä aiotaan maalata. Aiemmin jo olimme kuulleet, että he ovat saaneet Lahdenpohjasta rahoitusta katon paikkaamiseen.

Silloin kun me olimme museossa käymässä, oli talosta sähkö pois. Sisäänpääsymaksu oli 20 ruplaa, ja lapsilta 10 ruplaa. Heillä oli myös myynnissä postikortteja ja 120 ruplan hintainen CD-levy, jolle oli taltioitu musiikkia ja kuvia Laatokalta.

Yhdessä huoneessa oli esillä ja myytävänä oikein taidokkaita luontovalokuvia sekä Kurkijoen kuusen- ja männyntaimia. Sisääntulo-oven vieressä on laatta, jossa lukee venäjäksi ja suomeksi ”Kulttuuri kunnallislaitos. Kurkijoen kotiseuduntutkimuskeskus”.

Raija Hjelm

Kurkijoen museo sijaitsee Linnamäen kupeessa Hii-tolaan menevän tien toisella puolella. Talo on merkitty Kylästä kylään –kirjaan numerolla 87, jonka on kerrottu olleen opettajien asuntola. Minulle joku on kertonut talon olleen eläinlääkärin talo.

Kurkijoellekin on perustettu museo

Nämä lapiot ja höylät ovat niin ikään löytäneet vanhuudenkotinsa museosta.

Kurkijoen museossa on näytteillä erilaisia työkaluja.

Museossa on esillä paljon käsitöitä.

Tähän on koottu silitysrautoja ja mankelointivälineitä.

Moskovan neuvottelut keväällä 1944, osa 2

Suomessa olevat saksalaiset joukot

Pöytäkirja Suomen ja Neuvostoliiton edustajien neuvottelukokouksesta Moskovassa 27.3.1944

Keskustelu jatkuu

Paasikivi: ”Niin kuin Suomen hallitus jo on lausunut, Suomi tulee puolueettomaksi niin pian kuin rauha tai aseleposopimus allekirjoitetaan. Mitä saksalaisiin joukkoihin tulee, olette vaatineet niiden internoimista*. Meidän kantamme on se, että tämä kysymys on parhaiten ratkaistavissa sopimustietä Saksan kanssa.”

Molotov: ”Nämä saksalaiset joukot ovat meidän kannaltamme tärkeitä, sillä emme tahdo, että ne osallistuisivat enää sotatoimiin meitä tai liittolaisiamme vastaan. Näin ollen nämä joukot on internoitava. Päämäärämme on, että nämä saksalaiset joukot eliminoidaan sodasta.”

Paasikivi: ”Tätä kysymystä on mielestäni käsiteltävä käytännöllisesti. Pohjois-Suomessa olevista saksalaisista joukoista on Neuvostoliitolle hyvin vähän haittaa. Tosiasiallisesti ne ovat jo eristetyssä asemassa. Ne seisovat Neuvostoliiton alueella. (Molotov myöntää tämän). Ne ovat 500-600 kilometrin päässä lähimmästä rautatieasemasta, joka on Rovaniemi. Tavallisissa oloissa kestäisi 3,5-4 kuukautta ennen kuin ne pääsisivät pois. Kelirikon vuoksi tämä aika on nyt 5-6 kuukautta, ennen kuin ne ovat saapuneet ensimmäiseen saksalaiseen satamaan. Toistan vielä kerran, että niiden läsnäolo Pohjois-Suomessa ei tuota venäläisille sanottavia haittoja.

Mitä tulee internoimiseen suomalaisten joukko-

jen toimesta, on meillä tuskin mahdollisuuksia siihen, ja jos neuvostojoukot tulisivat avuksi, niin tämä vain vaikeuttaisi tilannetta.”

Molotov: ”Nämä vaikeudet ovat voitettavissa (preodolimy). Muuten miten tällainen asiantila on mahdollinen? Me solmimme välirauhan Suomen kanssa, mutta vihollisemme sotajoukot jäivät suomen alueelle.”

Paasikivi: ”Ennen kuin välirauhansopimus on allekirjoitettu, on jo saatava aikaan sopimus Saksan kanssa tästä.”

Molotov: ”Välirauhansopimus olisi siis lykättävä kuudeksi kuukaudeksi (ivallisesti). Tällainen puolueettomuus olisi sängen mukava saksalaisille.”

Paasikivi: ”Saksalaiset joukot vedetään määrääjän kuluessa Suomesta pois. Elleivät ne tämän ajan kuluessa ole poistuneet maastamme, tulee Suomi ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin.”

Molotov: ”Toistan vielä kerran, että Suomen alueella olevat saksalaiset joukot eivät saa osallistua sotatoimiin meitä vastaan. Puna-armeija ei voi edes lähestyä yhteistä rajaamme, koska siellä on saksalaisia.”

Paasikivi: ”Viittaan tässä kohden Ruotsin-Saksan kauttakulkusopimukseen. Kun se irtisanottiin, sovitin määrääjasta, minkä päätyttyä sotilaiden kuljetus lakkaisi.”

Molotov: ”Ruotsi ei ole ollut sodassa Neuvostoliittoa vastaan. Jollei kysymystä saksalaisten joukkojen poisvetämisestä voida ratkaista, ei ole mahdollista tehdä rauhaa. Te haluatte tarjota saksalaisille tilaisuuden viedä joukkonsa pois Suomesta, mutta siihen Neuvostoliitto ei voi suostua. Suomen täytyy tehdä

ratkaisunsa.”

Paasikivi: ”En tiedä edes, miten paljon joukkoja Saksalla on Pohjois-Suomessa.”

Saksalaisten joukkojen internoimista vaaditaan

Molotov (hymyillen): ”Voin ilmoittaa teille, että siellä on niitä seitsemän divisioonaa.”

Paasikivi: ”Saksalle Suomen ja Neuvostoliiton rauha ei sotilaallisesti merkitse paljon mitään, sillä tulee olemaan vain moraalinen vaikutus. Saksalla itsellään ei ole sanottavaa hyötyä Pohjois-Suomessa olevista joukoistaan. Parhaimmassakaan tapauksessa ne voivat saapua ensimmäiseen saksalaiseen satamaan vasta 5-6 kuukauden kuluttua.”

Molotov: ”Ne poistuvat esim. Norjaan, jossa voivat sotia Englantia ja Norjaa

vastaan. Norja enempää kuin Englantikaan ei ole tästä kiinnostunut.”

Paasikivi: ”Internoiminen on sama kuin aseistariisuminen. Meidän täytyisi siis ryhtyä sotilaallisiin toimenpiteisiin saksalaisia vastaan.”

Molotov: ”Onko siis se osa Suomea, jossa saksalaiset nyt ovat, kokonaan luovutettu Saksalle?”

Paasikivi: ”Ei ole. Jos meidän onnistuu tehdä sopimus saksalaisten kanssa, ratkeaa kysymys itsestään.”

Molotov: ”Me vaadimme, että saksalaiset internoidaan.”

Enckell: ”Saksalaisten joukkojen aseistariisuminen ei ole Suomelle mahdollista, sillä tämä on käytännöllinen mahdottomuus. Meillä ei ole valtuuksia esittää Teille Suomen hallituksen mielipidettä tässä asiassa, mutta olen varma siitä, että on olemassa jokin modus vivendi. Ymmärrän

herra Molotovin lausunnon siten, että suhteiden katkeaminen on conditio sine quonon. Voimme siis Neuvostoliiton ja Suomen hallituksen tahdosta huolimatta joutua sotaan Saksan kanssa.”

Molotov: ”Saksa pystyy tuskin käymään sotaa Suomea vastaan Suomen maaperällä. Jos vain Suomi tahtoo, Puna-armeija on valmis myötävaikuttamaan saksalaisten internoimiseen.”

Paasikivi: ”On epävarmaa, tulevatko nämä saksalaiset joukot enää osallistumaan sotaan.”

Enckell: ”Miten tulkitsette käsitteen ’isoleeraus’ (eristäminen)?”

Molotov: ”Mikään eristäminen ei voi tulla kysymykseen, ettekä te voi mennä takuuseen siitä.”

Paasikivi: ”Voimmeko ehkä keskustella muista kohdista?”

Molotov: ”Tuskin. Syn-
tyy luonnoton tilanne.”

Paasikivi: ”Viittaan jälleen Ruotsi-Saksan transiteeraussopimukseen: tässä olisi analoginen tapaus.”

Molotov: ”Te haluatte siis tehdä sopimuksen sekä Saksan että Neuvostoliiton kanssa?”

(Molotov kutsutaan puhelimeen, minkä johdosta hän poistuu muutamaksi minuutiksi. Molotovin palattua keskustelu jatkuu.)

Paasikivi: ”Jos sallitte, siirrymme nyt toiseen kohtaan.”

Molotov: ”Entä ensimmäinen kohta? Onko Suomen hallitus isäntä omassa talossaan?”

Paasikivi: ”Jos sovimme muista ehdoista, ei ensimmäinen kohta minun henkilökohtaisen mielipiteeni mukaan saa olla esteenä lopulliselle sopimukselle.”

Molotov: ”Jos olette periaatteessa samaa mieltä

kuin me 1. kohtaan nähden, niin sopimus kyllä tulee. Kysyn siis, voitteko suostua periaatteessa 1. kohdassa esittämäämme vaatimukseen.”

Paasikivi: ”Meille on 2. kohta tärkein.”

Molotov: ”Toistan kysymyksiäni. Hyväksyttekö internoimista koskevan kohdan periaatteessa?”

Paasikivi: ”Jos muista kysymyksistä pääsemme sopimukseen, ei 2. kohta, kuten sanoin, saa olla esteenä sopimuksen voimaantemiseen, vaan oman mieskohtaisen mielipiteeni mukaan olisin valmis, jos on välttämätöntä, vaikka sotatoimilla läpiviemään sen.”

Molotov: ”Onko herra Enckell samaa mieltä kuin herra Paasikivi?”

Enckell: ”Saksalaisten joukkojen internoiminen on meille ylivoimainen tehtävä.”

Molotov: ”Mutta periaatteessa?”

Enckell: ”En epäile sitä, että jos valmis edullinen sopimusehdotus esitetään Suomen eduskunnalle, niin tämä luultavasti hyväksyisi ensimmäisenkin kohdan.”

Molotov: ”Pyydän vastausta kysymykseeni.”

Enckell: ”Niin, kyllä tämä on periaatteessa mahdollista.”

Molotov: ”Voimme nyt siirtyä seuraavaan kohtaan.”

Neuvottelupöytäkirjan 2. osa on aiemmin julkaistu Kurkijokelaisessa 16.1.1954.

*) Internointi tarkoittaa ryhmänä epäiltävien henkilöiden ottamista kiinni tai tarkkailun alaiseksi. Internointia suoritetaan mm. silloin, kun maat ajautuvat sotatilaan ja vihollismaan kansalaisten ei anneta enää toimia vapaasti itse hallussa pidetyillä alueilla.

Juho Kusti Paasikivi (27.11.1870-14.12.1956)

Palautusjärjestöjen yhteisosasto Haminassa

Palautusjärjestöt esittelivät Suomen Neuvostoliitolle pakkoluovuttamien alueiden palautustilannetta Haminan kauppatorilla lauantaina 17.6. klo 9-14. Yhteisosaston ovat järjestäneet Aluepalautus ry, Tarton rauha ry ja Karelia Klubi ry.

Viimeisimmän puolueetoman tutkimuksen mukaan suomalaisista 36 prosenttia kannattaa Karjalan, Petsamon, Sallan ja Kuusamon alueiden palautusta. Kannatus on lisääntynyt noin viiden prosenttiyksikön vuosivauhtia. Suomen ja Venäjän hallitusten välisiä palautusneuvotteluja kannattaa jo 43 prosenttia suomalaisista, ja lähes

puolet vaatii poliitikkoja mukaan avoimeen keskusteluun asiasta.

Äskettäin Venäjän tiedotusvälineissä uutisoitiin laajasti Suomessa esiintyvät palautustavoitteet. Tähän oli syynä helsinkiläisen asianajajan Kari Silvennoisen hanke haastaa Venäjä Euroopan ihmisoikeustuomioistuintimeen Karjalan suomalaistilojen omistuksesta.

Aluepalautus ry on säännöllisesti pitänyt yhteyttä Suomen ulkoministeriöön. Nyt välit ovat hieman viileneet, kun ministeriön Venäjäosaston päällikkö Olli Perheentupa antoi Venäjän leh-
dille lausunnon, ettei Suomi

tavoittele Karjalaa takaisin. Aluepalautus ry:n mielestä eduskunta ei ole tällaista päätöstä tehnyt eikä väite ole YK:n pakolaissopimuksen mukainen.

Aluepalautus ry tavoittelee kaikkien Suomen alueiden palautusta, mutta on välitavoitteena lähettänyt presidentti Vladimir Putinille ja Venäjän duumalle 250 Karjalan suomalaistilan takaisin hakemukset. Näitä tiloja hakee 150 omistajasukujen edustajaa. Kaikkiaan Karjalaan jäi yli 39 000 rekisteröityä maatilaa tai maapalsta.

Aluepalautus ry antaa Haminassa tilojen palautusneuvontaa ja jakaa tarvittavia lo-

makkeita. Osastolta on saatavissa myös Karjalan suomalaistilojen merkitsemiseen tarkoitettuja tilakilpiä.

Palautusjärjestöt kertovat teltaosastollaan Haminan kauppatorilla tämän hetken toimistaan. Aluepalautus ry on vaatinut muun muassa Suomen hallitusta nostamaan palautusasian esille EU-puheenjohtajakautenaan.

Pääministeri Matti Vanhasen sukutila jäi Karjalankannaksen Vuokselaan. Hän on kiirehtinyt muutamaa otteeseen vakuuttamaan Moskovaan, ettei hänellä ja hänen isällään Tatu Vanhasella ole kotitilan palautustavoitteita. Haminan yhteisosastolla myydään myös Karjala takaisin -tuotteita, joilla omalta osaltaan viedään sanomaa eteenpäin ja rahoitetaan järjestöjen vapaaehtoistoimintaa.

Aluepalautus ry
www.aluepalautus.net

Apu hirvittää

*Hyö sannoi,
et tulloot minnuu auttamaa.
Sillo mie säikähin, mitä hyö nyt.
Oonks mie heijä mielest tult huonoks?
Sekö alko minnuu iha kaivelemmaa,
ku eivät kellekää virkkas mittää.
Minnuuha tää jo rupes ilettämmää.*

*Hupa, mikä hupa,
mut oma lupa.
Jaksaaha sitä jottai, jos ain
virreil pitäs tuota siivuumist.
Mut ko en millää kehtaa,
tautha se tääki olla taitaa.
Lääkettä en kuitenkaa tiijä tähä,
pitäs kai jottai tehä vähä,
jos se siint joteki alkas soljuma,
pääsis estoi auk sumplimaa.*

Anna

Unelmana ikuinen rauha

Tämä huhtikuun 27. päivä ei ole sattumalta tullut nimetyksi maamme kansalliseksi veteraanipäiväksi. Tasan kuusikymmentäyksi vuotta sitten tänä päivänä päättyi Lapin sota, ja aseet Suomessa vaikenivat lähes viisi vuotta kestäneiden taistelujen jälkeen. Siksi voimme viettää tätä veteraanipäivää myös rauhan päivänä. Olemme nostaneet Suomen liput salkoihin ja sen myötä luoneet kiitolliset ajatuksemme veteraaneihin, kaikkiin niihin naisiin ja miehiin, jotka tekivät oman siniristilippumme nostamisen mahdolliseksi tänäkin päivänä.

Muistan, kuinka nuorukaisena kiinnitin isäni kanssa kotimme lipputankoon laatan, johon oli painettu jo silloin minuun suuresti vaikuttaneet sanat: “Uhri on annettu, siksi lippu liehuu.”

Kuinka moni Suomen nainen ja mies antoikaan noina sotien vuosina suurimman mahdollisen uhrin - oman henkensä - isänmaamme pelastamiseksi vieraan ikeen alta. Kuinka moni Suomen nainen ja mies menetti lopun elämänsä ajaksi fyysisen tai henkisen terveytensä sotien taisteluissa tai kotirintaman pommituksissa. Kuinka moni Suomen nainen menetti puolionsa tai sulhasensa, kuinka moni äiti ja isä lapsensa, ja kuinka moni Suomen lapsista jäi orvoksi sodan kauhujen keskellä.

Olin lapsi, kun itse sain

**Turun kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja, emeritusprofessori Pentti Kosonen piti oheisen juhlapuheen Kansallisen veteraanipäivän veteraanijuhlassa Turun kaupungintal-
atterissa 27.4.2006.**

synnyinkodissani Elisenvaaran aseman vieressä sekä talvi- että jatkosodan aikana kokea nuo sodan kauhut ilmapommitusten muodossa. Erityisesti mieleeni on jäänyt kesäkuun 20. päivä 1944, jolloin Elisenvaarassa tapahtui Suomen sotahistorian tuhoisin pommitus. Maahamme hyökänneen vihollisen kymmenet pommi- ja hävittäjäkoneet kolmena aaltona kylvivät tuhoa ja kuolemaa kotini asemanseudulle. Pommikoneiden ulvoaan jyrinään sekoittuivat yhtenä ryöppynä tulleet pelottavat ja maata voimakkaasti vavisuttaneet pommien räjähdykset. Ihmiset yrittivät kauhuissaan paeta

pois asemalta. Osalle se onnistui, osalle ei. 134 ihmistä kuoli, moni heistä katosi jäljettömiin, ja 185 haavoitui vakavasti. Tämänkin sotatapahtuman järjestömyydestä kertoo se, että kuolleista oli naisia ja lapsia 90, siviilimiehiä 25 ja sotilaita 19.

Kaveria ei jätetty

Minulle tuo pelon ja kauhun painajainen kesti vain viitisentoista minuuttia, mutta silloin se oli pitkä aika. Jälkeenpäin olen monasti ajatellut, miten te, sotiemme veteraanit, jotka jatkuvasti toistuvissa taistelutilanteissa jouduitte kokemaan sodan kauhistuttavan tuhovoiman, miten te sen ollenkaan kestitte.

Rohkeudella ja sotilaallisella osaamisella te sen kestitte. ‘Kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta’ ja ‘kaveria ei jätetä’ -periaatteilla taistellen te turvasitte maallemme itsenäisyyden. Taistelujen tauottua teidät yritettiin epäoikeudenmukaisesti vielä henkisesti nujertaa vaatimalla isänmaasta luovutettaviksi alueet, joita vihollisarmeija ei ollut hyökkäyssodallaan missään vaiheessa valloittanut. Teidän sukupolvenne maksoi ankaralla työllään myös mahdolltomilta tuntuneet sotakorvaukset tuhoista, jotka hyökkääjä oli aloittamallaan sodalla saanut aikaan. Vielä teidän kuormaanne lisättiin sotasyylis-

syyden leima tuosta silloin sat vihollisen itse aloittamasta valloitusodasta.

Teidän henkinen selkäranganne ei kuitenkaan noihin epäoikeudenmukaisuuksiin murtunut. Ne arvot, joita sydämissänne kannoitte, kestivät myös sodan jälkeisten vaikeitten vuosien yli. Ne arvot te myös siirsitte jälkeenne nousseisiin Suomen uusiin sukupolviin.

Vankkana todistuksena tuosta on viime marraskuussa julkaistu tutkimus suomalaisten maanpuolustustahtodosta. Sen mukaan 78 prosenttia kansasta haluaa säilyttää nykyisen yleisen asevelvollisuusjärjestelmän. Miehistä 81 prosenttia haluaa suorittaa varusmiespalveluksen, vaikka se olisi vapaaehtoinen, ja 77 prosenttia vastanneista on valmis puolustamaan Suomea aseellisesti, vaikka lopputulos näyttäisi epävarmalta-kin.

Nämä ovat kansainvälisesti vertailtuina erittäin korkeita lukuja. Ne osoittavat, että Suomen kansa on edelleen vahvasti teiltä perimiensä isänmaallisten arvojen takana. Uusissa, voimakkaasti muuttuneissakin olosuhteissa me suomalaiset haluamme puolustaa maatamme kaikin meillä käytettävissä olevin keinoin, äärimmäisessä tapauksessa vaikka aseellisesti.

Korkea maanpuolustus- tahtomme ei merkitse sitä, että me haluaisimme sotaa.

Päinvastoin. Teidän, arvoisat veteraanit, ja koko kotirintaman ankarat kokemukset sodasta ovat siirtyneet myös nuorempien sukupolvien tietoisuuteen. Sen vuoksi me kaikki toivomme: Ei enää koskaan sotaa, ei enää milloinkaan 20. kesäkuuta 1944 tapahtuneen kaltaista siviiliväestöön kohdistuvaa pommitusta. Ei enää koskaan suurvallankaan taholta sotilaallista hyökkäystä naapuriensa eikä muidenkaan alueille. Erityisesti hyvien naapuri- en kesken kaikki - vaikeatkin asiat - ovat ratkaistavissa molempia osapuolia kunnioittaen, avoimesti ja rohkeasti asioista neuvotellen.

Moni teistä ajattelee nyt, että nuo ovat maailman arkisessa todellisuudessa vain unelmia.

Unelmia pitää olla

Mutta hyvät ystävät, meillä pitääkin olla unelmia. Meillä on oikeus unelmoida entistä oikeudenmukaisemmasta ja paremmasta maailmasta. Unelmiemme toteuttamiseksi meidän on vain hoidettava työemme ja tehtävämme, niin kuin te, kunnioitetut veteraanit ja koko teidän sukupolvenne, hoiditte sekä sodassa että sodan jälkeisinä rauhan vuosina.

Sodissa te puolustitte isänmaata. Sotien jälkeen te raivasitte metsiä ja soita pelloiksi, rakensitte tuhot-

tujen ja menetettyjen kotien tilalle uudet asunnot, teitte uudet tiet ja suuret teollisuuslaitokset, rakensitte laivoja, koneita ja laitteita. Te myös kouluttauduite vaikeissa olosuhteissa moniin uusiin ammatteihin, mutta ennen kaikkea te koulutitte lapsenne, jotta heillä olisi mahdollisuudet parempaan tulevaisuuteen, kuin mitä teillä oli ollut. Näin te toteutitte unelmianne.

Minullakin on unelma. Elisenvaaran suurpommituksen päivänä 20.6.1944 tapahtui Suomessa muuta-kin murheellista. Tuona päivänä jouduttiin Suomen siniristilippu laskemaan alas Viipurin linnan tornista. Minun unelmani on, että vielä jonakin päivänä se lippu voidaan hyvien naapuruussuhteiden, aidon ystävyyden ja kestäväen rauhan merkinä nostaa sinne pysyvästi hulmuamaan.

Unelmani myötä toivotan teille kaikille lämmintä ja virkistävää kesää. Toivon myös, että kesän lämpö antaa meille kaikille uutta voimaa tehdä jatkuvasti työtä isänmaamme onneksi ja menestykseksi.

Erityisesti Te, kunnioitetut veteraanit, naiset ja miehet,olkoon tekojenne perustalle noussut suomalainen hyvinvointiyhteiskunta teidän turvananne tulevina päivinä ja olkoon meidän jokaisen kiitollinen ajatuksemme jatkuvasti Teidän seuranne. Keven-
täkööt nämä yhdessä Teidän nyt jo hidastuvien askeltenne kulkua tässä vapaaksi lunastamassanne, meidän kaikkien yhteisessä isänmaassa.

Museoviraston kuva-arkisto järjestää valokuvakilpailun nuorille

Museoviraston kuva-arkisto kutsuu 15-25 -vuotiaat nuoret talkoisiin, joissa he voivat jättää pysyvän muiston omasta elämästään ja sen arvoista kansakunnan yhteiseen kuvamuistiin. Valokuvakilpailu liittyy tämän vuoden valtakunnallisen museoviikon teemaan Museot ja nuoret sekä siihen, että nuorista on museoiden arkistoissa vähän kuvia. Kilpailuaika päättyy syyskuun puolivälissä. Kolme parasta palkitaan rahapalkinnoilla.

Kuvakilpailun aihepiirejä ei ole rajattu. Kuvat saavat olla esimerkiksi muotokuvia, vapaa-aikaan tai työhön liittyviä tai ympäristöä esittäviä.

Kuvat voivat olla eri tekniikoilla tehtyjä. Kukin

osanottaja voi toimittaa korkeintaan 3 kuvaa. Paperivedokset tai tulosteet saavat olla pienimmillään 9 x 12 cm ja enintään A4-kokoisia. Diojen tulee olla kehystettyjä, ja kehyksessä tulee olla peukalon merkki sen vasemmalla alakulmassa valkoisella puolella diaa oikeinpäin katsottaessa.

Digitaalinen kuva saa olla korkeintaan 1280 x 1024 pikseliä, resoluutiotaan 72 dpi:tä. Tiedostot voi lähettää postitse CD:llä tai sähköpostilla jpg-tallennusmuodossa.

Kuvat saavat olla joko tänä tai viime vuonna otettuja. Kuviin tulee liittää myös tiedot. Henkilökuvien kohdalla lähettäjän tulee varmistaa, että kuvien hen-

kilöt ovat antaneet suostumuksensa kuvien julkistamiseen.

Kilpailuaika päättyy 15.9.2006. Parhaat kuvat palkitaan.

1. palkinto 200 euroa
2. palkinto 150 euroa
3. palkinto 100 euroa

Lisäksi jaetaan kirjapalkintoja.

Kilpailun tuomaristoon kuuluvat valokuvaaja Jussi Aalto, valokuvaaja Markku Haverinen, projektijohtaja Frida Westerbäck ja ylintendentti Sirkku Dölle.

Museoviraston kuva-arkisto pidättää itselleen oikeuden käyttää palkittuja kuvia kilpailun lopputuloksen julkistamiseen tai näyttelyn laatimiseen ilman eri korvausta. Kuvia lunastetaan harkinnan mukaan.

Kilpailijan tulee kertoa, jos hän haluaa kuvansa palautettaviksi tai jos hän haluaa lahjoittaa kuvansa kuva-arkistoon.

Kuviin tulee liittää kuvaajan nimi, syntymäaika sekä posti- ja sähköpostiosoite.

Kuvien postitusosoite on Museoviraston kuva-arkisto, PL 913, 00101 Helsinki. Kuva-arkiston katuosoite on Nervanderinkatu 13, 00100 Helsinki. Sähköpostiosoite on kuva.arkisto@nba.fi.

Lisätietoja kilpailusta antavat ylintendentti Sirkku Dölle, puh. (09) 4050 9281, sirkku.dolle@nba.fi ja tutkija Jaana Onatsu, puh. (09) 4050 9241, jaana.onatsu@nba.fi.

Tällaisellakin kuvalla voisi osallistua nuorten valokuvauskilpailuun. Ainoa huono puoli tässä tapauksessa on, ettei kuvan ottaja eikä kuvattava kumpikaan ole enää nuoria muuta kuin mieleltään. Markku raahaamassa Riitan laukua toiseen kerrokseen ”Mikon talossa” Kurkijoella.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 31

Saares, Elisenvaara ja Kurkijoki suomalaisille

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijoelle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muuttamat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

Tilanne rintamalla oli muuttunut sillä tavalla, että keskikannaksella Tyrjän kohdallakin suomalaiset joukot pääsivät etenemään, kun kuuluisa Tyrjän motti saatiin laukeamaan. Siinä vihollinen oli pitänyt sitkeästi puoliaan. Saareksen kylä oli juuri samalla kohdalla kuin Tyrjän kylä ja kuului osana siihen mottiin. Myös Saareksen kylästä käytiin kovat taistelut, ennen kuin se saatiin vallattua.

Saares oli ensimmäinen Kurkijoen kylä, jonka suomalaiset valtasivat. Se tapahtui 4.8.1941. Elisenvaara vallattiin 9.8. ja Kurkijoen kirkonkylä 10.8. Viimeiset rantakylät saatiin takaisin muutamaa päivää myöhemmin. (Lähde: Kurkijoki sodasta evakkoon –kirja).

Kun uutisissa ilmoitettiin, että Kurkijoki oli suomalaisten hallussa, tuntui erittäin hienolta: pääsisimme kotiin. Ei kulunut montakaan päivää, kun tuli tieto, että sinä päivänä täytyi lähteä matkalle ja ilmoittautua Kurkijoella esikunnassa. Niin olivat ensimmäiset siiviili-ihmiset matkalla kotiin.

Pari päivää ajatukset risetelivät siellä sun täällä. Tuntui niin onnelliselta. Päästiin kotiin, eikä evakkomatkasta niin pitkä tullutkaan, mutta kuitenkin siksi pitkä, että tuntui hyvältä mennä kotiin.

Mutta työt odottivat vielä Vampulassa. Meidän oli käytävä kyntöhommiin. Maa oli niin kuivaa, että vähän arvelutti, mahtaisiko siitä tulla mitään. Mutta yrittää täytyi joka tapauksessa, koska se kuului sopimukseen. Ja olihan minulla vielä aikaa, sillä sotatoimi-alueelle, johon Kurkijokikin kuului, ei päässyt kuin sieltä saadulla erikoisluvalla.

Tiukille ottaneet syyskynnöt

Muutaman päivän kulukseni aloin kyntää. Heti alussa huomasin, ettei se tainnutkaan oikein luonnikkaasti käydä. Minulla oli hyvin epätasainen hevospari, jonka olin jo siellä Loimijoen sillalla saanut tuntee. Täytyi kuitenkin yrittää, koska muuta mahdollisuutta ei sillä hetkellä ollut. Enkä oikein malttanut jäädä odottelemaan syyssateitakaan, jos niitä vaikka sattuisi tulemaan, sillä mieli paloi takaisin kotiin. Ja olihan sekin mahdollisuus, että koulu alkaisi syksyllä, joten kynnöt oli joka tapauksessa tehtävä.

Aloitin perältä, missä maa oli mielestäni vähän pehmeämpää, jotta saisin

aluksi tuntumaa tähän työhön. Kotona olin kyntänyt yhden hevosen vedettävää auraa, joka oli paljon köykäisempi käsitellä. Olihan siitä jo kaksi vuotta aikaa, joten oli kyntäjäkin jo paljon vahvempi ja työn pitäisi käydä jo vähän suuremmillakin vehkeillä, mutta tiukalle se otti.

Keskisarkojen kohdalla meni suhteellisen hyvin, mutta sarkojen aloituksessa ja etenkin lopetuksessa menasivat niin voimat kuin hermotkin loppua. Siinä tuli huudettua hevosille niin, että nekin tulivat aivan vauhtikoiksi, mikä vain pahensi tilannetta entisestään.

Tultuani kerran pellolta kotiin, huomasin äidistäni, etteivät asiat olleet kohdallaan. Sen näki hänen kasvoistaan. Hän tuli aivan viereeni ja katsoi silmiini sanoen: ”Kuule, poikani. Miksi sinun pitää tuolla tavoin huutaa ja kirotta hevosille? Johan sen koko kylä kuulee. Oikein minua hävettää sinun puolestasi. Koeta nyt käyttää vähän pienempää ääntä ja lopeta tuo kiroilu niille hevosille. Vai pitääkö minun kirjoittaa isälle, että tulee hakemaan sinut sinne kotiin, kun me emme jaksu kuunnella sinun kiroiluasi.”

”Ratapiha oli aivan surkean näköinen. Mahtoiko olla kaksi ehjää raideparia, joita voitiin käyttää.”

Muistan nuo äitini sanat vieläkin, vaikka en niitä ehkä ole kirjaimellisesti aina noudattanut. Joskus, kun olen oikein noitunut ja kiroillut, niin olen kuullut vieläkin ne äidin sanat: ”Miksi sinun pi-

tää —?”

Mutta tulihan ne kynnöt sittenkin tehtyä, niin kuin oli sovittu, ja loppu taisi sujua vähän rauhallisemmin. Koeitin muistaa äidin toivomuksen, etten huutaisi hevosille, sillä eihän se hevosten vikaa ollut, että maa oli kovaa ja kyntäjäkin aloittelija.

Kun oli kulunut noin kolmen viikkoa siitä, kun isä lähti Kurkijoelle, häneltä tuli kirje, että hän tulisi käymään kotona. Hän hakisi tädin, minut ja hevosen sekä muuta kalustoa, mitä elämiseen siellä tarvittaisiin. Sitä en tiedä, kirjoittiko äiti minun huutamisestani isälle, mutta ei siitä kuitenkaan mitään puhuttu.

Valmistelut kotiin lähtöä varten

Isä tulikin sitten aika pian kirjeen perässä, sillä posti kulki siihen aikaan aika hitaasti. Ensitöikseen hän kävi Loimaan Kojonkulmalla Ylilähteen Mikon luona selvittelemässä vuokrat ja muut siihen liittyneet asiat. Hän oli jo tullessaan tilannut vauvan Loimaan asemalle viikon päähän, jolloin osa perheestämme lähtisi takaisin Kurkijoelle.

Vaunuun tulisi myös Antosen Tolvin (Adolf) eläimiä ja tavaroita. He asuivat Vampulassa aivan meidän lähellä. Myös Tolvi oli jo edeltä mennyt kotiinnsa Jokirannan kylään ja halusi muitakin perheenjäseniä sinne kuten myös eläimiä, etenkin lemmiä.

Kun isä oli kertonut kaiken tärkeimmät uutiset, jotka tuntuivat joiltain osin aivan uskomattomilta, mutta

olivat kuitenkin totta, kasvoi uteliaisuutemme suureksi. Mitä kaikkea siellä mahtoi oikein olla? Isä kyllä varoitti siitä vaarasta, mikä siellä kaikkia olijoita kohtasi, sillä vielä kuukausi aikaisemmin Saareksillakin oli taisteltu. Se oli otettava huomioon jokaisen, joka siellä asui.

Niin alkoi meillä valmistelu ja niiden tavaroiden pakkaaminen, mitä siellä ensisijaisesti tarvittaisiin. Meiltä Vampulaan jäivät vielä lehmät sekä äiti ja Ella niitä hoitamaan. Oli huomioitava, että edessä oli talvi ja oli varauduttava siltä varalta, että jättäisiin talvellakin.

Täti lähti sinne meille miehille perunoita keittelemään ja muutenkin huushollia pitämään. Ja olihan vähän rattosampaa, kun oli joku, jonka kanssa sai edes vähän keskustella. Jos koulu sattuisi alkamaan, niin isä jäisi aivan yksin. Siis tädinkin tavarat oli pakattava mukaan.

Minun piti erityisesti ottaa huomioon, että maamieskoulu saattoi alkaa, vaikka ei siitä mitään varmaa tietoa ollut. Suurin osa pojista oli sitä ikäluokkaa, että olivat rintamalla taistelemassa. Heidän kohdaltaan ainakin koulu oli sillä kertaa ohi. Mutta meille nuorimmille pojille ja tytöille voi koulu alkaa, joten minun oli varauduttava siihenkin. Kun pari päivää oli tavaroita kasattu, näytti siltä, että vaununpuolikas tulisi täyteen. Puolikas vain olikin käytettävänä, koska toisen puolikkaan tarvitsivat Antosen lehmät ja heidän tavaransa.

Pian tuli se aamu, kun

kuorma-auto ajoi pihaan ja aloimme lastata sitä Loimaan asemalle lähtöä varten. Ja kaikki mukaan tarjottut tavarat: kärryt, reet ja ruokatarpeet sopivat vauvuun. Otimme jonkin verran ruokaa, vaikka perunoita siellä kuulemma kasvoi vähän pellossa. Niin ensimmäinen pieni muuttokuorma läksi kotia kohti.

”Kun oli kulunut noin kolmen viikkoa siitä, kun isä lähti Kurkijoelle, häneltä tuli kirje, että hän tulisi käymään kotona.”

Kun saavuimme Loimaalle ja ajoimme tavarasemalle, oli siellä lastauslaiturissa vaunu odottamassa lastaamista. Purimme auton saman tien. Samoihin aikoihin lastauspaikalle saapuivat myös Antosen eläimet ja tavarat. Sitten alkoi vaunun lastaaminen oikein toden teolla, kun oli pari riskiä autonkuljettajaa auttamassa. Muuten olisimmekin olleet isän kanssa ihmeissämme, sillä Antosesta oli muistaakseni vain lehmien mukana matkustanut Sylvi.

Isä ja täti lähtivät joskus iltapäivällä henkilöjunassa, joten siihen mennessä vaunu oli saatava lastattua. Ei ollut varmaa, mihin aikaan vauvumme otettaisiin mukaan, enkä minä yksin olisi pystynyt mitään lastaamaan.

Matka kotiin alkoi

Hyvissä ajoin ennen junan tuloa saimme vaunun valmiiksi ja jäimme vain odottamaan junan tuloa. Henkilöjuna saapui aikaan. Isä ja täti lähtivät sillä kohti Elisenvaaraa. Koska

Sortavalaa päin ei vielä siiviilijunia kulkenut, meidänkin määräasemamme oli Elisenvaara. Meitä ei kuitenkaan otettu sen samaisen junan perään, vaan muutaman tunnin kuluttua tuli sellainen sekajuna, jonka jatkoksi meidän vauvumme liitettiin. Niin alkoi matkamme Elisenvaaraan.

Junan jyskyttyä eteenpäin kumpikin meistä koetti rakentaa mahdollisen mukavan nukkumispaikan tai paremminkin olopaikan mukana olevista vällyistä ja matoista tai eväsheinistä, joita ei vielä oltu syötetty eläimille. Ei siinä vielä ensimmäisenä yönä nukkuttanut, oli se sellaista jyskytystä, mutta sai kuitenkin olla vaaka-asennossa ja miettiä maailman menoa.

Kun ensimmäisen kerran pysähdyttiin ja oven raosta näkyi valoa, arvasimme, että oli aamu käsillä. Paikasta ei ollut mitään tietoa, mutta ei sillä mitään väliä ollut, kunhan vain oltiin menossa kotia kohti. Emme olleet seisoneet vielä kauan asemalla, kun vaunun ulkopuolelta alkoi kuulua puhetta. Ihmettelimme, keitähän siellä oikein mahtoi olla. Ei kulunut kuin hetken, kun vaunun oven koputettiin ja kysyttiin: ”Onko siellä vaunussa lemmiä?” Ihmettelimme, mitä kummaa ne semmoista kyselevät.

Menin vaunun ovelle ja raotin sitä. Siellä oli useita naisia maitokannut käsissä ja joku kysyi, oliko meillä vaunussa lemmiä ja saisiko meiltä maitoa. Olin ensin vähän hämmästyksissäni, mitä ne nyt tuollaista kyselivät, mutta sitten minulle selvisi, että he tahtoivat ostaa sitä maitoa, sillä sehän oli kortilla ja ehkä huonosti saatavissa. Evakkojunista saisi ehkä vähän ylimääräistä.

Sanoin naisille, että minulla oli vain hevonen, mutta kaverilla oli lemmiä. Pyyisin Sylvin selvittämään asiaa. Kuultuaan naisten asian ja hetken mietittyään Sylvi sanoi käyvänsä lypsämään. ”Sillä eihän me kaikkea maitoa jakseta juuva, että joustaahan tuota.” Eihän niistä kovin runsaasti maitoa tullut, mutta muutama litra kuitenkin. Siitä jaettiin kaikille hinkin pohjaan ehkä puolen litran verran. Naiset olivat tyytyväisiä vähästäkin ja antoivat jonkun markan lypsy-palkkaa.

Ennen kuin vaunu taas liitettiin jonkun junan perään, kävi useampia maidonkysyjä, sillä päivä oli jo iltapuolella, kun vaunu taas jatkoi matkaansa. Se iltapäivä ja seuraava yö mennä ko-

Kuva kertoo meille kaikille, että Heikinmaalla oli hyvin hoidettu karja. Eino Heikinmaan kuva.

Mielipide

Todellisuus ei ollut laimea

Otan kantaa Lyylin ja Annan mielipiteisiin. Ensін Kurkijokelaisen 5.5.2006 ilmestyneessä numerossa 18-19 Lyyli kirjoitti esimerkiksi: ”Miksi ei ihmispar-koja yritetty evakuoida pois asemalta? Aikaa olisi ollut 15-20 minuuttia.”

Tässä Lyyli on täysin väärässä. Aikaa ei todella-kaan ollut minuuttiakaan. Pommikoneet olivat päällä, kun hälytys tuli. Olen sen itse nähnyt. Mitään ei ollut tehtävissä. Vuosikausia on mietitty, miksei hälytys tul-lut ajoissa. On puhuttu va-koilijoista ym.

Kurkijokelaisen nume-rossa 22-23 / 2.6.2006 kir-joittaa Anna dokumentista: ”Oli kovin laimea esitys.” Todellisuus ei sitä ollut. Näin paljon silpoutuneita

ihmisiä, tuntemattomiksi muuttuneita. Se ei ollut räiskintää, vaan se oli kau-heaa jyrinää ja pauhua, mustaa savua. Joku juna paloi, ja vaunuja siirtyi pois paikoiltaan, ja ihmisiä menehtyi vaunuihin. Kolmet eri lentolaivueet tuhosivat aseman. Lähes 150 ihmistä kuoli heti asema-alueella.

Kahdella junalla vietiin haavoittuneita sairaaloihin. Toinen juna vei Sortavalaan ja toinen Savonlinnaan. Asemalaiturilta ihmiset vain lastattiin suoraan ju-niin.

Ensiapuasemalla oli 72 ihmistä, joista muutama kuoli samana päivänä. Myös Suohovin koululle vietiin ihmisiä. En olisi ha-lunnut nähdä sitä oikeaa so-taa toista kertaa. Kun muis-

telen joskus sitä aikaa, tulee outo, paha olo ja väsymys.

Minusta tämä ”Vaiettu murhenäytelmä” kertoo kaikki tosiasiat niin, kuin ne olivat todellisuudessa, aina Räisälän evakkojunan lähdöstä saakka. 40 minu-tissa ei koko kauheutta voi esittää. Pitkässä elokuvassa voisi tuoda esille ”valevain-ajat ja –haavoittuneet”, mutta se ei ollut tässä doku-mentissa tarkoituksaan. Te-kijät halusivat kuvata, mitä on tapahtunut ja kunnioittaa menehtyneitä ja murhenäy-telmästä kärsimään joutu-neita.

Minun kanssani keskus-telleet ihmiset ovat olleet eri mieltä kuin Annan vie-raat. Paras oli, kun naapu-rin isäntä pysäytti minut ohi mennessäni ja kertoi näh-

neensä TV-dokumentin. Hän sanoi olleensa ihan hämmästynyt, että Suomes-sa oli tapahtunut jotain noin kauheata. Hän oli ihan vil-pitön, kun kertoi tietämättö-myydestään.

Minun mielestäni on hyv ä asia, että kerrotaan tu-leville sukupolville, mitä vanhemmat ovat kokeneet. Sehän on Suomen historiaa.

Veteraanin iltahuuto: ”Muistakaa, heille kallis on maa... Kertokaa lastenlap-sille illoin, unhoittua muis-tot ei koskaan saa...” Eräs viisas mies on sanonut: ”Kansakunnalla, joka unohtaa oman historiaansa, ei ole tulevaisuutta.”

Annikki Söderholm

Muista lehdistä

Elämäni hirvein näky

Televisiossa äskettäin kerrottu Elisenvaaran pom-mitus vuonna 1944 toi mie-leeni muiston elämäni kar-meimmasta näystä.

Vietin vuoden 1944 Vuoksenrannan I.S. kom-paniassa 16-vuotiaana sotu-rin alkuna. Meitä oli muu-tama poika viikon ajan määrätty vartiotehtäviin Putikon asemalle.

Eräänä päivänä Elisen-vaarasta päin mateli mel-kein käyntijalkaa juna. Ve-turi veti enemmän tai vä-hemmän tuhoutuneita rau-tatievaunuja. Lastina oli kuolleita, osaksi silpuksi menneitä lapsia, naisia ja vanhuksia. He olivat Eli-senvaaran pommituksen uhreja. Se oli todella kar-meata katseltavaa.

Emme voineet käsittää venäläisten mentaliteettia,

johon kuului surmata viat-tomia ihmisiä, ja meistä sil-loin tuntui, että ainoastaan venäläinen kykenee tällai-seen raakuuteen. Palates-samme Vuoksenrantaan Elisenvaaran kautta huo-masimme, että siellä oli asemalla sillä hetkellä ollut muutakin kuin siviilejä. Asemapiha oli täynnä murskaantuneita vaunuja, ja räjähtämättömiä kranaat-teja oli pinottu raiteiden vä-liin suuret määrät.

Sota on julmaa ja epäin-himillistä. Toivottavasti tu-levat sukupolvet säästyvät tällaisilta muistoilta.

Lauri Talikka
Somero

Kirjoitus on julkaistu Karjala-lehden Lukijat-si-vulla 20.4.2006.

Elisenvaarassa 20.6.44

Ilmavalvontatornista:
viholliskoneita näkyvissä Laatokalta kahdeksantoista –
Immolan suunnalta kaksitoista – Antreasta –
Hälytys.
Asemalta lähtee juna.

Metsänreunaan naamioituun puhelinkeskukseen:
hätä Käkisalimesta – hätä Sortavalasta –
hätä Hiitolasta – hätä –
Hälytys. Jatkuva hälytys.
Ratapihalla seisoo juna. Veturit viheltävät.
Taivas tärisee.

Ihmisiä juoksee metsään, kaatuu ojiin, syöksyy sirpalesuojiin.
– Ei männä kellaliin, ei männä pimmeeteen kellaliin,
kiljuu jossain lähellä lapsi.

Junia pyrkii pois aukealta ratapihalta.
Ryskää, räiskähtelee, maa järkkyy.
Kiskoista sinkoilee kirjavia kipinöitä.
Palaa, palaa –
Ympäristön talojen ikkunat lentävät sisään, ovet auki.
Ihmisiä makaa vierivierin lattioilla.
Jotakin rapisee päälle.
Mutta asemalla kuollaan.

Taivas tärisee. Taas paukkuu ja räiskää ja räjähtelee.
Sotilasjuna seisoo asemalla. Miehet yrittävät maastoutua.
Räisäläisten evakkojuna on asemalla.

Vapisevin povin pyrkivät siitä metsänreunaa kohti.
Osuma sotilasjunaan.
Täysosuma evakkojunaan. Kuollaan perhekunnittain.
Monista ei mitään näkyvää jää.
Rautatien miehet katkaisevat jo palavan
ja paukahtelevan ammusjunan.

Taivas tärisee. Räjähtelee. Palaa.
Täysosuma asemarakennukseen.
Isä nostaa kuolleen tyttärensä käsivarsilleen.
Ilmanpaine rautatiealikäytävässä tuhoaa ihmiset.
Isä ja poika kuolevat vierekkäin.
Täysosuma kellariin, viisi perheenjäsentä hautautuu.
Savua ja käryä.
Outoa palavan ihmislihan hajua.

Haavoittuneita kannetaan puutarharinteeseen.
Käsivarsi poissa, kasvot palaneet, sirpaleita rinnassa.
Auttajia ammutaan alhaalta.
Miksei – Miksei mummo herää – Herättäkää mummo, itkee
pieni tyttö.

Kirkkomaalla kaivetaan yhteishautoja.

Me jotka jäimme: – Elämmekö vielä – ? Ihme. Emme tajua.

Suunnaton autio holvikatto loistaa päämme päällä.
Äänetön, ääretön taivas. Jumalanko taivas – ?

Saimi Sorri-Hukkanen

Elisenvaaran asemarakennuksen takana, siis eri puolella kuin ratakiskot, sijaitsee Elisenvaaran pommitusten uhrien muistolle pystytetty paasi. Kuva on otettu 9.6.2006 Kurkijo-kelaisen lukijamatkalla.

listeltiin milloin junan alku-päässä ja taas vuorostaan ai-
van viimeisenä vaununa. Sen oli oppinut tuntemaan, kummassa päässä junaa ol-tiin.

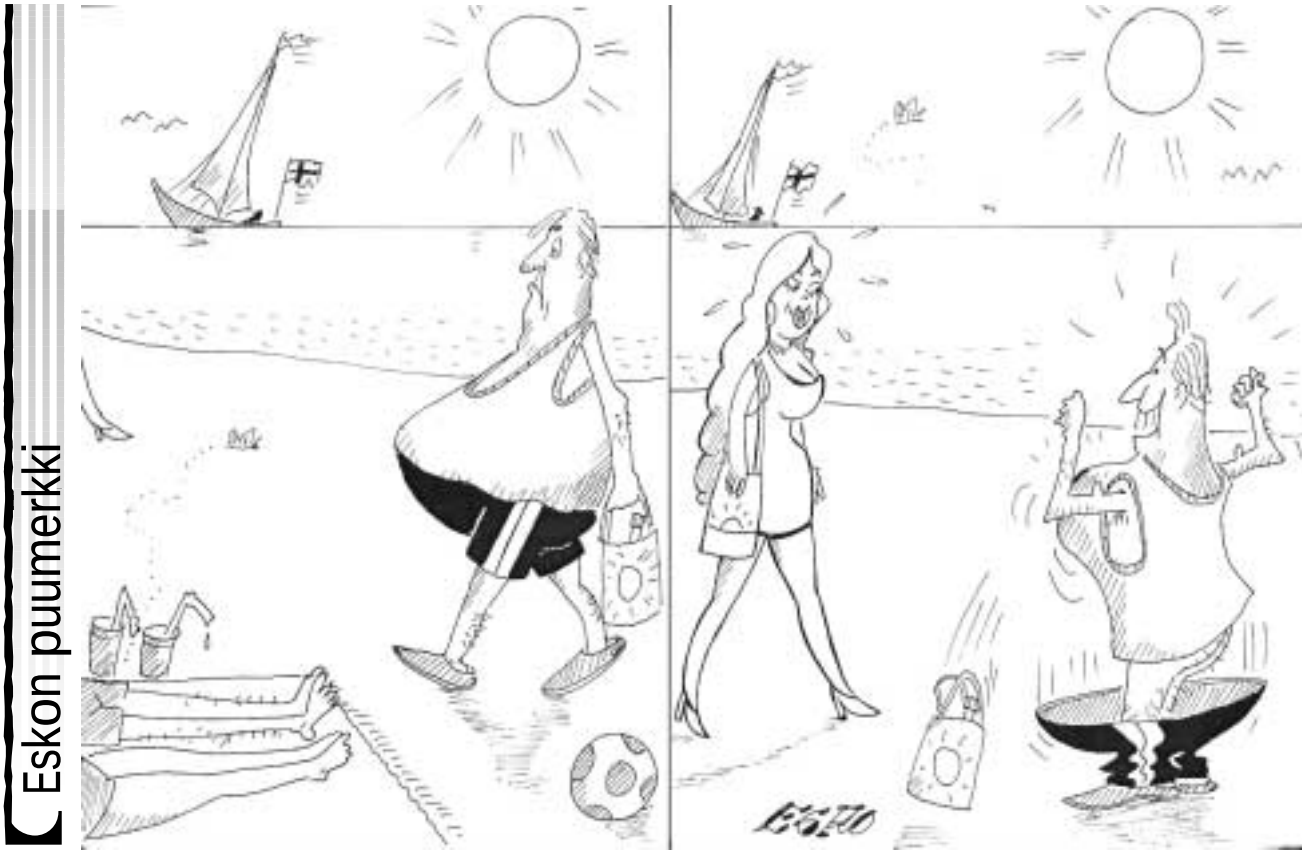
Kyyti oli etupäässä paljon tasaisempaa kuin viimeisenä olevassa vaunussa. Takana tuli joskus sellaisia nykyk-siä, että eläimet, olivatpa ne sitten hevosia taikka lehmiä, eivät meinanneet pysyä pys-tyssä, ja sen kyllä huomasi heti. Ellei vaunuissa olisi ol-lut rintatukia, olisivat eläi-met saattaneet työntyä kes-kelle vaunua.

Kun seuraava aamu val-keni ja pysähdyimme, mei-dät oli siirretty sivuraiteelle, joten se tiesi taas pidempää pysähdystä. Sama tilanne kuin edellisenä päivänä: taas oli vaunun ovella jono mai-totinkiläisiä, joista jokainen olisi halunnut hinkkiinsä maitoa. Mutta eihän siitä monelle riittänyt, sillä kyllä-

hän me itsekin sitä vähän käyttimme, ja maidon tulokin pieneni vähän kerrassaan. Kaiken ylimääräisen mai-don Sylvi antoi sitä haluavil-le. Normaalistihan maitoa ei saanut kuin pienen korttian-noksen, sillä kaikki ruokata-varat olivat säännösteltyjä ja kortilla.

En muista tarkkaan, kuin-ka monta vuorokautta tuon-kertainen matka kesti. Tuon-hon edellä mainittuun aa-muun asti olimme matkan-neet kaksi yötä ja yhden päi-vän. Murteesta päätellen olimme Savon puolella, jo-ten jos pian päästäisiin läh-temään, niin samana päivänä oltaisiin jo Elisenvaarassa.

Ja niinhän siinä kävi, että pysähdyksemme jäi aika ly-hyeksi ja pääsimme jatka-maan matkaa. Kun Savon-linna oli ohitettu, alkoi tun-tua siltä, että iltaan mennes-sä olisimme perillä eli Eli-senvaarassa.

Eskon puumerkki

Mieluisa lahja

UUTUUS

Kurkijoki-
isännänviiri80 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Kurkijoki-museo lla

odotetaan Sinua
kesäviikonloppuisin.
Oletko jo tutustunut?
Museolle matkaa n. 18 km
Loimaan keskustasta.Aukioloajat 3.6.-27.8.
lauantaina klo 12-16
sunnuntaina klo 12-16

Yhteydenotot puh. 050-403 6050

Kurkijoki-museo Kojonperäntie
446, Kojonperä. Opasteet 2-tieltä
(noin 20 km Humppilasta Porin
suuntaan) ja Loimaa-Alastaro
-tieltä (lähellä Hirvikoskea)Uusi
pöytästandaari

”Kurkijoen vaakuna”

- lahjaksi
- muistoksi
- omalle pöydälle
- kiitokseksi

35 €

Tilaukset ja kyselyt:

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaanLOIMAAN KIVI
KIVICENTERPalininkatu 2, Loimaa
Puh 02-7605 1221

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajotoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.Asianajotoimisto
HEIKKI RANTANEN
VaratuomariJulkinen kaupanvahvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fiAsianajotoimisto
JARI HEIKMAN OYAsianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
varatuomari Anne Röppänen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

Unto

Miikkulaisen
kokoama

Näin ikkeä

– muresana-
kirja sisältää yli
4000 muresanaa.Eino Vepsä on lisäksi koonnut Kurkijoelta, Hiitolasta,
Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista
Parikkalasta yli 300 sananpartta, joista hän on osan
myös kuvittanut. Mainio lahjakirja, tärkeä hakuteos!

Tilaukset:

Kurkijokelaisen toimitus, Koulukuja 7
32200 LOIMAA, puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

Hinta 20,- €

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei
muoveja eikä epäorgaanisia aineita.
Englannin MTV:n valinta Suomen
edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.Asu terveellisesti, hengitä vapaasti
unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

KOTISEUTUMATKAT

KURKIOELLE 2006

4 vrk 17.-21.7.
3 vrk 4.-6.8.4 vrk matkat 280 €/hlö/PH
3 vrk matkat 225 €/hlö/PHHinta sis.: Maj. hot. Vierasmaja H2
puolihoidolla, kuljetus, viis., vak.Kysy myös muita matkojamme,
ryhmiä paikkoja myös muille
lähtöpäiville.MATKAKÄÄ
NIINIMÄKI

Puh. (02) 486 5880

www.matka-niinimaki.fi

LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
- kivi-istutustyöt
- Sormuksien
- valmistus
- Ja nyt myös
- lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky

Kauppakatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloon vastapäätä)MUSIIKKIVÄEN
PALVELUPAIKKALOIMAAN
MUSIIKKIPuh. 7622 950,
Oikokatu 3

Avooina: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

ONKS
TIETOO
VASTAUKSET

1. Kivikasvot
2. Nikolainkaupunki
3. hirvikärpänen
4. vihreä mamba
5. somalialaisia
6. 632 vuotta 2 kuu-
kautta
7. Mata Hari
8. vuonna 1971
9. eurooppalainen
biisoni
10. Marokon Kauh

Tarjoukset voimassa: perjantai - sunnuntai 16. -18.6.2006

Kesäkauppa sinun makuusi.

Atria Naudan paistijauheliha 2,49 rasia		HK Camping grillimakkara 2,99 pkt
HK Marinoidut Naudan sisäpaistipihvit 9,95 kg	Hartwall Jaffat 1,99 pkt	Vaasan Kranssi 2,99 ps
Valio Kermaviili 0,49 prk	Saariainen Kultakinkku 2,29 pkt	Valio jogurtit 3,00 pkt

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa
Sinun makuusi

KAUPPAPÄÄSTÖ
LOIMARI

Alko 762 2062 nonstop parturi 040-765 7028

Naisellista muotia
Loimar - 762 2848

Ritvan ja Olin Eines-keittiö

Alkuperäiset
naiselle ja lapselle

LOP- Kultapiste 762 4432 763 2150 762 1413 763 68520